

DOSSIER-CIDOB

Centre d'Informació i Documentació Internacionals a Barcelona

Roger de Llúria, 125 1r. - BARCELONA-37 - Telèfon: 215.89.49

LA DIPLOMÀCIA ESPANYOLA AL REENCONTRE AMB EL MÓN ÀRAB

La diplomàcia socialista ha tractat durant el darrer trimestre de corregir una errònia política quant al comerç exterior envers dels països àrabs, així com de consolidar la influència política a la zona. Tant González, primer, com Morán, després, tractaren al llarg dels encontres oficials de tranquil·litzar els ànims dels governants de l'Orient Pròxim quant a l'establiment de relacions diplomàtiques amb Israel. Riad, Amman i Damasc han estat els tres punts estratègics per orientar la política exterior espanyola amb el Món Àrab.

El 27 de febrer, Felipe González inicià la seva gira pels països àrabs, adreçada cap a les dues monarquies de la zona, l'Aràbia Saudita i Jordània. Es tractava de sondejar els reis Fahd i Hussein en problemes com l'Orient Pròxim, el Golf Pèrsic, Líban i també l'ocasió per intentar l'equilibri dels bes-canvis comercials, sobretot amb l'Aràbia Saudita, i fer-los més favorables per a Espanya, perjudicada per l'elevat import de la factura petrolera.

La rebuda a l'aeroport de Riad es considerà espectacular, va ser el vice-primer ministre i germà del rei Fahd, Sultan Talal Bin Abdul Aziz, l'encarregat de donar la benvinguda a la delegació espanyola. El president González es va fer acompanyar pel ministre d'Economia i Hisenda, Miguel Boyer i tres alts càrrecs de l'administració econòmica de l'Estat, la qual cosa potser defineix prou el sentit de la visita. També els acompanyà el director general d'armament i material del ministeri de Defensa, general Gimeno.

Durant tres dies es desenvoluparen els contactes hispano-saudites, al més alt nivell, d'una banda polítics i d'altra econòmics. Els primers eren destinats a estudiar fórmules mitjançant les quals, Espanya, en la mesura de les seves possibilitats, trobi un protagonisme a la zona que contribueixi a la seva pacificació —segons va dir González— dins l'estricta respecte a la sobirania dels països respectius.

Després de descartar un possible enviament de tropes espanyoles al Líban, com a força de pacificació, González es va definir favorable davant el rei Fahd al pla saudí pel Líban que preveu la substitució de les tropes estrangeres pels «cascos blaus» i la formació d'un govern amb representació de totes les

confessions religioses. González va insistir també en la necessitat d'apropar el «pla de Fez» per a la solució del problema palestí, amb les tesis del «pla Reagan». Com se sap, Aràbia Saudita promou oficiosament el «pla de Fez» (la diferència consisteix en si als territoris ocupats per Israel s'ha de donar l'autonomia als palestins —com proposen els EUA— o la creació d'un estat palestí, tesi de Fahd).

Respecte al conflicte del golf Pèrsic la coincidència espanyola amb la monarquia saudita va ser quasibé total. Així, doncs, fent una lectura ràpida del contingut polític de la visita, Espanya s'alinea amb l'Aràbia Saudita, una monarquia moderada, quant als posicionaments sobre l'Orient Pròxim.

VIATGE DE NEGOCIS

Entre les qüestions econòmiques, el ministre Boyer pretenia dos nivells d'acords. Els aspectes de finançament, on Espanya està interessada en la concessió de crèdits a llarg termini i baix interès i el finançament saudita per a una sèrie de projectes espanyols de cooperació amb altres nacions del món àrab, com Tunísia, Somàlia, Sudan o Marroc. Boyer indicà a Riad que el deute espanyol amb l'Aràbia Saudita suposa uns 45.000 milions de pessetes i el desig espanyol de cancel·lar alguns dels crèdits actualment concedits per Riad i obrir-ne d'altres a tipus d'interès més baix.

L'altre nivell és l'equilibri de la balança de pagaments hispano-saudita desfavorable per a Espanya, sobretot a nivell de contractes importants per empreses públiques, entre les quals destaquen les d'armaments. Els saudites estan molt interessats a ampliar el cer-

SUMARI	
LA DIPLOMÀCIA ESPANYOLA AL REENCONTRE AMB EL MÓN ÀRAB	1
KISSINGER I L'OTAN	3
REAGAN TÉ PRESSA A CENTRAMÈRICA	4
ELECCIONS	6
CONJUNTURA INTERNACIONAL	9
CONJUNTURA ESPANYOLA	11
EL CONFLICTE XINO-VIETNAMITA	13
LA GUERRA IRAN-IRAQ	14
ENTREVISTA: FERNANDO MORÁN	17
DECLARACIÓ SOBRE EL NO-ALINEAMENT DELS POBLES	19

cle dels seus proveïdors armamentistes per la qual cosa va signar recentment contractes per valor de 150 milions de dòlars amb empreses espanyoles. La venda inclou avions de transport lleuger CN-235 de «CASA», vehicles blindats sobre rodes BMR, d'Enasa-Pegaso, remolcadors de l'empresa «Bazan» i munició de diversos tipus de l'empresa «Santa Bàrbara». Aquest contracte va quedar contractat durant la visita oficial del rei Fahd a Espanya, al novembre de 1983.

El comerç hispano-saudita es caracteritza pel fort desequilibri a favor de Riad, malgrat que l'Aràbia Saudita ja no és el primer proveïdor espanyol, a causa de la indecisió del sector exportador espanyol per introduir-se intensivament en aquest mercat. Aquest país és considerat el tercer, quant a solvència, del món.

Malgrat això, al 1983 es va aconseguir reduir en un 45 per cent el desequilibri, sobretot gràcies a la diversificació cap a Iran i Mèxic de les comandes petroleres. D'aquesta forma les importacions de crus han descendit durant els últims dos anys, mentre que les vendes espanyoles en el regne saudita s'han incrementat. Les exportacions d'Espanya al 1981 es varen xifrar en 509 milions de dòlars. Un any després eren de 552 milions de dòlars i al 1983, 577 milions. Els saudites s'interessen sobretot per manufactures tèxtils, ciment i la indústria del ferro i de l'acer. Espanya també desitja veure incrementat el percentatge saudita d'inversions directes de capital a Espanya.

Pel que fa a la factura petrolera, quan al 1981 es renovà l'acord hispano-saudita sobre crus, Espanya importava per valor de 3.513 milions de

dòlars. Aquesta quantitat es va reduir l'any següent a 2.903 milions i al 1983 quedava espectacularment reduïda a 1.366 milions.

ELS CONFLICTES A AMMAN

A Jordània, Felipe González va mantenir sengles reunions de treball amb el govern jordà i el rei Hussein al front. Les relacions econòmiques són netament favorables a Espanya, ja que al 1982 es van exportar productes per valor de 4.000 milions de pessetes i importacions per 300 milions de pessetes. Les vendes espanyoles són, principalment, de peix, teixits, indústria bèl·lica, estructures de ferro o acer, pneumàtics, aparells electrònics.

Les relacions amb Amman tot i que a nivell diplomàtic són bones, no han servit per estimular el comerç. Les autoritats jordanes volen, d'alguna manera, atreure les inversions espanyoles.

A primers del mes d'abril, Fernando Morán visità Jordània, a més d'Àrabia Saudita i Síria, a Amman tracta amb els governants jordans la possible venda d'avions de l'empresa pública «Casa», entre els quals destaquen l'Aviojet i el reactor d'entrenament Aviojet (en total uns 15.000 milions de pessetes).

Les dues visites dels representants del Govern espanyol serviren per tal que l'acord comercial hispano-jordà es posés en funcionament. L'acord va ser establert el 16 de desembre de 1980 i determina que ambdues parts es confereixen el tracte d'Estat més afavorit en tots els afers relacionats amb el comerç.

Tornant a les qüestions polítiques, la visita de Felipe González a Amman va tenir un aspecte —fora de programa— força interessant: l'entrevista amb el líder de l'OAP, Djàssir Arafat. El dirigent palestí suggerí a Felipe González que Espanya adoptés una postura de mit-

janceria, de moderació, similar a la que Madrid observa a Centramèrica. No va transcendir si els dos polítics van tractar la qüestió de l'establiment de relacions, per part d'Espanya, amb Israel.

D'altra banda, la visita de Morán a Jordània també donà un factor que cal tenir en compte a l'hora de valorar l'ofensiva diplomàtica espanyola a l'Orient Pròxim, la reunió d'ambaixadors espanyols al món àrab. Els deu representants diplomàtics (Kuwait, Àrabia Saudita, Abu Dhabi, Iran, Iraq, Síria, Jordània, Egipte, Líban i cònsol general a Jerusalem) es reuniren amb el ministre per tal d'analitzar la crisi provocada per la guerra Iran-Iraq i de buscar viar informació sobre la receptivitat d'un possible establiment de relacions

INVERSIONS DIRECTES DE CAPITAL ÀRAB A ESPANYA. 1983.

Pais	milions pts.	percentatge
Àrabia Saudita	1.521	0,96
Kuwait	2.431	1,54
Egipte	454	0,29
Iran	90	0,06
Líban	84	0,05
Jordània	74	0,05
Algèria	51	0,03
Marroc	93	0,06
Síria	36	0,02
Abu Dhabi	12	0,01
Emirats Àrabs Units	10	0,01
Iraq	10	0,01
Tunis	8	0,0
Dubai	5	0,0

Font: Informació Comercial Espanyola.
No es consideren les inversions immobiliàries.

amb Tel Aviv. En qualsevol cas, el que sí que va quedar clar va ser la necessitat d'una major participació espanyola en les qüestions de l'Orient Mitjà. Possiblement, hom podria pensar per què aquesta reunió va tenir lloc a Amman i no a Riad, per exemple, la resposta evident només la coneixen al ministeri del palau de Santa Cruz.

MORÁN A DAMASC

La visita de Fernando Morán a Damasc va suposar la represa dels contactes amb les autoritats sirianes iniciats al 1980 amb la visita del llavors president Adolfo Suárez. L'interès econòmic de Síria pels objectius de comerç exteriors espanyols, és notòriament inferior, ja que Síria només ven béns a Espanya per valor de 3.950 milions (1983), mentre que el nostre país exporta per valor d'uns 7.960 milions de pessetes (principalment productes tèxtils, acers i tractors).

Morán celebrà reunions de treball amb el seu homòleg Farak el Txarej (d'origen palestí), amb el vice-president siria, Abdel Halim Jaddam, i també amb el «número u» de Damasc, Hafez el-Assad.

Des d'un punt de vista polític, el problema palestinià, la qüestió libanesa i la guerra Iran-Iraq, polaritzen l'atenció de les trobades. Cal destacar que el vice-president siria, Halim Jaddam, va insistir a Fernando Morán, per tal que Espanya no intercanviï ambaixadors amb Israel.

Xavier Horcajo

SÍRIA

La seva extensió és de 185.000 km² i té 9,6 milions d'habitants. L'ocupació siriana del Líban el 1976 la situa com una potència preponderant a l'Orient Mitjà, a més de la seva concertació d'unitat amb Líbia al 1981. La Síria dels últims anys es caracteritza per una crisi profunda, de la qual l'exponent més escandalós és la insurrecció de Hana el febrer de 1981. A Hana van morir desenes de milers de persones en mostrar el seu rebuig a les tesis del govern minoritàriament Alauïta, ja que la població és majoritàriament sunnita i amb fortes arrels integristes.

El president Hafez el Allad i el seu germà Rifaat que pertanyen a la secta ultraminoritària alauïta són els inspiradors d'una postura laicitzadora i socialitzant de la vida siriana, amb estrets vincles amb l'URSS. Sense oblidar la important ajuda financera que El Assad rep dels Estats del Golf, especialment d'Àrabia Saudita.

Síria constitueix un eix de doble influència, per una banda sobre el conflicte libanès on dona suport als socialistes drusos de Walid Jumblatt, i al conflicte irano-iraquí on els sirians són fidels aliats de Teheran, contràriament a Jordània que dona suport a Saddam Hussein.

JORDÀNIA

Té una superfície de 97.740 km² i 3,4 milions d'habitants. Va accedir a la independència al 1946, després de 26 anys de mandat britànic.

Husseïn Ibn Talal, nascut al 1935 i educat al Regne Unit, va succeir el seu avi, l'assassinat rei Abdallah, al tron haxemita el 1952, però no va ser coronat fins la seva majoria d'edat.

Avui es considera el monarca una figura fonamental per a la solució dels problemes de l'Orient Pròxim; entre altres coses perquè regeix els destins d'un dels majors col·lectius de palestins desplaçats i escampats per la regió, alguns dels membres del qual ocupen càrrecs importants a l'administració d'Amman.

El diàleg fa poc reprès entre Djassir Arafat, líder de l'Organització per a l'Alliberament de Palestina (OAP) i l'expectativa de constituir una federació jordano-palestina a la Cisjordània ocupada per Israel, són raons que accentuen el pes polític d'Husseïn a l'Orient Pròxim.

ARABIA SAUDITA

El regne saudita s'estén sobre més de 2,5 milions de quilòmetres, en els quals viuen poc més de 9 milions d'habitants, amb una de les més baixes densitats de població del món: 4,4 h/km².

Malgrat això els saudites tenen una de les rendes per habitant més altes del planeta: 11.000 dòlars/any per habitant, gràcies a la important reserva i producció petrolífera, calculada en prop del 40 per cent de les reserves mundials.

La condició de «Pàtria de Mahoma» fa d'aquest país un dels bastions de l'ortodòxia islàmica

Segons la constitució, el rei saudita governa conforme a la «Shària» o llei sagrada de l'Islam i és el responsable de nomenar i dirigir el consell de ministres, amb les carteres fonamentals en mans de germans del clan «Sudeiri» (família de la mare de tots ells).

35è aniversari de l'Aliança Atlàntica

KISSINGER I L'OTAN

El dia quatre d'abril s'acompliren 35 anys de la signatura del Tractat de Washington, el qual, posteriorment, donaria com a resultat la creació de l'OTAN. L'Organització, però, està immersa en una greu crisi, per a la sortida de la qual Henry Kissinger dona les seves solucions.

A aquestes alçades de segle ningú no nega que l'OTAN ha complert la finalitat per a la qual fou creada: mantenir la pau a Europa i, és clar, evitar l'expansionisme soviètic. Ambdues coses s'han aconseguit, però no s'ha pogut evitar que els focus d'enfrontament entre les dues superpotències es traslladin, i així s'han produït més de 150 guerres locals a diferents indrets del món, a la vegada que l'Europa occidental tancava els ulls davant conflictes com el de Polònia, Txecoslovàquia, Hongria..., en els països de l'Est, o Nicaragua i El Salvador a Centramèrica.

La prepotència exercida pels Estats Units al si de l'OTAN es qüestionà quan a principis de 1980 alguns països membres aprovaren la instal·lació dels míssils Cruise i Pershing, mentre que d'altres feien pública llur reticència al projecte, impulsats, en gran part, per la pressió popular.

La política exterior de Reagan ha fet palès el greu desequilibri que, a favor dels Estats Units, existeix a l'Organització a més del caràcter poc homogeni que en qüestions claus de política internacional tenen els 16 països membres.

L'ombra de Kissinger

En un article publicat pel setmanari «Time Magazine», l'antic Secretari d'Estat Nord-americà, Henry Kissinger, donava les claus per a una reorganització de l'OTAN la qual, segons ell, contribuiria a salvar-la de la crisi que l'amenaça, la causa de la qual és al seu entendre:

- 1.— «La falta d'una estratègia comuna creïble». Per continuar mantenint l'anomenada «resposta flexible» és necessari que Europa tingui al seu abast forces que li permetin respondre a un atac soviètic convencional.
- 2.— La resposta popular, no sempre grata, a la instal·lació d'armes nuclears d'abast mitjà.
- 3.— La visió partidista de certs governs europeus els quals veuen els Estats Units com els causants directes de la «guerra freda» i l'empitjorament de les relacions Est-Oest.

4.— Les diferències de criteri envers el Tercer Món dels EUA i els països de l'OTAN.

Per a Henry Kissinger, el que cap dels membres de l'Aliança no hagi estat capaç d'acomplir llur promesa de 1979 d'incrementar la despesa militar en un 3% anual, mentre que el govern Reagan estigui gastant el 6,5% del seu PNB en defensa, i el fet que els moviments pacifistes europeus s'hagin desenvolupat sense que els respectius governs hagin pres mesures dràstiques per evitar-ho, són causes evidents del deteriorament de l'estructura político-militar de l'Organització.

Al seu entendre la revitalització de l'OTAN passa perquè Europa jugui un paper més important dins la mateixa, per a la qual cosa es necessitaria unificar-la militarment, per tal que en un possible conflicte es poguessin abastir les forces sense cap problema, cosa avui impensable si tenim en compte la diversitat logística dels països membres. És a dir, és imprescindible una defensa homogenia.

D'altra banda es fa palesa la necessitat d'una reforma estructural que permeti a Europa la seva pròpia autodefensa, cas d'un atac convencional, de forma que els Estats Units tindrien el deure d'intervenir en el que hom podria qualificar de «solució final».

Per a la realització d'aquest programa és imprescindible augmentar les partides destinades a defensa

dins els presupostos, però també seria bo —sempre segons Kissin-

ger— que l'alt comandament militar fos en mans d'un professional europeu, en lloc d'americà com ha estat fins ara, d'aquesta manera el protagonisme europeu seria evident.

Quant a la Secretaria General, Kissinger es mostra partidari que l'ocupi un nord-americà, ja que en la nova reestructuració aquest posaria més èmfasi en la coordinació política, si bé Lord Carrington podria acabar el seu mandat.

Així mateix, les negociacions INF i MBFR haurien de tenir un tint més europeu, ja que afecten el «Vell Continent» de forma directa, i per tant les comissions negociadores haurien d'estar presidides per un europeu; el vice-president seria nord-americà i una delegació mixta encara que predominantment europea.

Per últim, els 16 països de l'Aliança haurien de considerar la necessitat d'un nou desplegament de forces tant convencionals com d'efectius nuclears instal·lats o en procés d'instal·lació a Europa, el contrari podria suposar un suïcidi massiu.

A.D.

L'Administració Nord-americana pressiona sobre Nicaragua

REAGAN TÉ PRESSA A CENTRAMÈRICA

El passat 8 d'abril els teletipus de les agències de premsa confirmaven una informació ja denunciada en anteriors ocasions per les autoritats sandinistes: l'Agència Central d'Intel·ligència dels Estats Units (CIA) juga un paper protagonista en les maniobres de desestabilització pel procés nicaraguenc. La instal·lació de mines en els ports de Nicaragua, obra d'agents de la CIA, pretén reconduir l'ofensiva contrarevolucionària cap als actes de sabotatge. A tot això cal afegir la no acceptació per part dels EUA de la jurisdicció internacional (Tribunal de Justícia de La Haia) sobre conflictes a Centramèrica, durant els pròxims dos anys.

Tot això significa que els Estats Units no abandonen les seves intencions respecte al plantejament d'una invasió de Nicaragua o El Salvador. Des de l'any 1981, Centramèrica —l'eixida dels EUA— s'ha convertit en tema principal de les discussions del Pentàgon. A nivell anecdòtic recordarem que el mural situat a l'entrada de la biblioteca del Pentàgon està dedicat exclusivament a Centramèrica amb un títol prou significatiu: «Amèrica Central, regió en conflicte».

La primera preocupació dels Estats Units és la protecció de les rutes marítimes considerades com a vitals. Els estrets de Florida i Iucatán, són vitals per als EUA, segons que han reconegut diversos portaveus del Pentàgon. Per aquestes rutes transita el 50 per cent de l'ajut inicial que els EUA podrien enviar a Europa en cas de conflicte mundial. L'experiència soferta pels nord-americans al Carib, durant la II Guerra Mundial, on Alemanya aconseguí enfonsar més vaixells en aquesta zona que a qualsevol altre regió, han llançat el govern nord-americà a una estratègia anti-insurgent per a la qual poc importen les intencions de les nacions que componen l'istme centramericà.

En aquest sentit s'emmarquen diferents maniobres militars que s'estan portant a terme a terreny hondureny. El passat 8 de febrer van finalitzar els exercicis denominats «Ahuas Tara II», realitzats per efectius dels EUA i Hondures. Amb aquestes maniobres es tanca la primera etapa de la presència militar nord-americana a Centramèrica. En finalitzar l'operació «Algata» que conclou les «Ahuas Tara II», el president d'Hondures, Roberto Suazo Córdova, confirmà que les maniobres «Granadero I» començaven a preparar-se per a principis d'abril i serien invitats exercicis «amics» a participar-hi (En

les Ahuas Tara II varen participar 10.000 soldats dels EUA i 5.000 hondurenys).

L'amenaça constant

Les maniobres «Granadero I» són considerades pels experts militars com «de transició», abans de continuar la pròxima tardor amb les «Ahuas Tara III», en les quals per primera vegada, intervindran efectius dels exercicis de El Salvador, Guatemala, i Panamá.

Aquestes maniobres conjuntes, que significaran l'inici de la reactivació del Consell de Defensa Centramericà (CONDECA) aportaran substanciosos avantatges per als règims militars de la zona, com una millor atenció per part dels assessors nord-americans, menors costos, i millor coordinació de les forces militars dels quatre països que podrien facilitar el combat contra les forces insurgents de Guatemala o El Salvador, alhora que permetrien donar millor suport als contrarevolucionaris

nicaraguencs. Les maniobres «Granadero I» tenen com a objectiu, a més dels relatius a la cooperació militar, la construcció de dues pistes aèries estratègiques. Una a 50 quilòmetres de les fronteres de El Salvador i Guatemala, i l'altra a 60 quilòmetres de Nicaragua.

L'anunci d'aquestes maniobres coincidí amb les declaracions efectuades pel comandant Hugo Torres, director d'orientació política de l'Exèrcit Popular Sandinista, el qual assegurà el dia 23 de març que s'estaven generant les condicions concretes per tal que s'arribés a la intervenció armada, bé a El Salvador, bé a Nicaragua. Torres afirmà que tant la divisió 82ª com la 101^a, ambdues aerotransportades, poden ser posades en acció pels EUA, en qüestió d'unes hores. Cal afegir els 119 vols espies realitzats per aparells nord-americans sobre territori nicaraguenc (generalment avions RC-135 i U-2).

Els exercicis «Granadero I», són els més importants realitzats a la regió pels Estats Units, que també serviran per desenvolupar les capacitats tècniques per permetre portar a terme operacions militars multinacionals i uniformar els mètodes d'operació entre les nacions participants. Aquests exercicis inclouen un programa de maniobres anti-subversives, en el qual participen al voltant de 3.000 homes reclutats dels exercicis nord-americà, hondureny, guate-

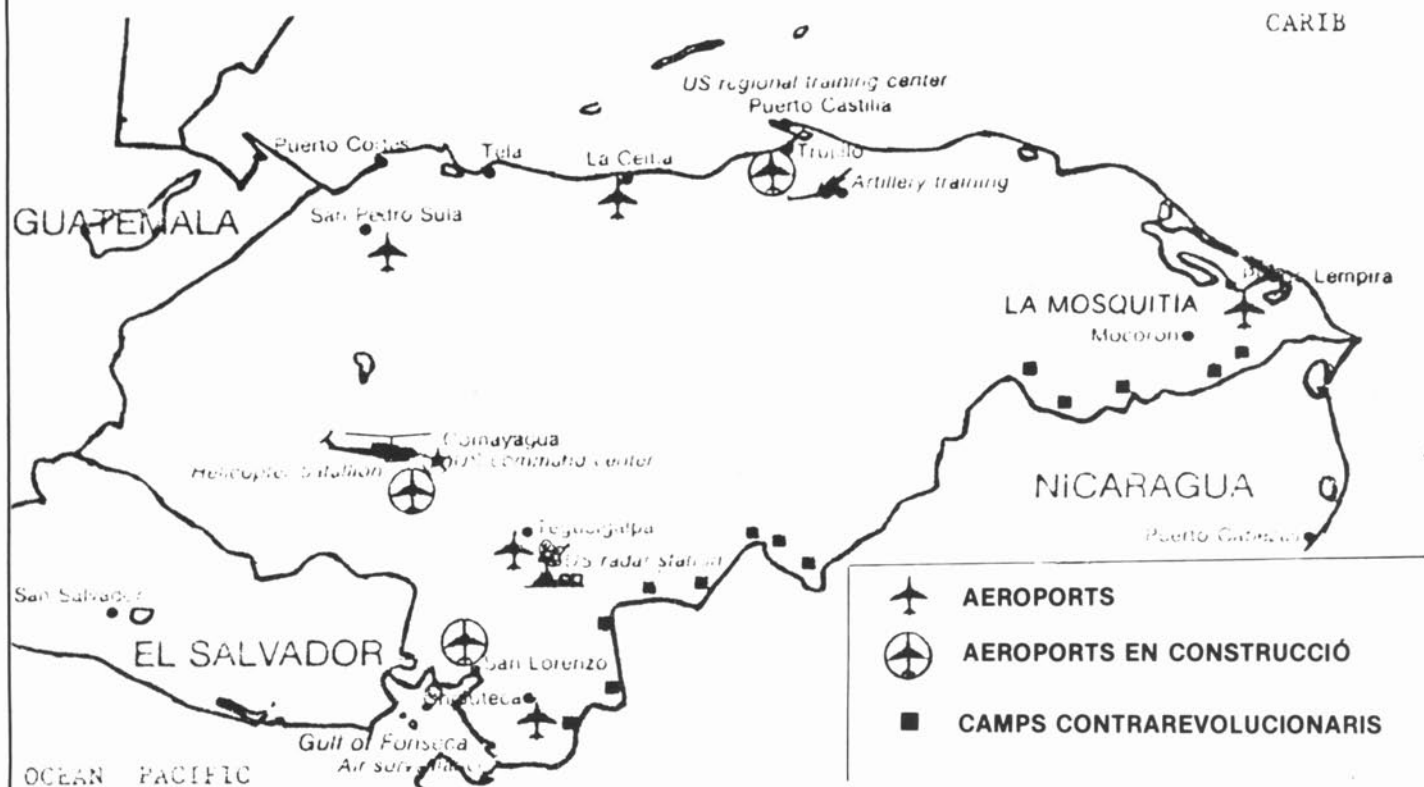
CENTRAMÈRICA: AJUT MILITAR EUA
(en milions de dòlars, anys fiscals d'octubre anterior a setembre de l'any senyalat)

	1978 a)	1979 a)	1980 a)	1981 b)	1982 c)	1983 d)
Guatemala	---	---	---	---	0.05	0.26
El Salvador	---	---	---	35.49 e)	90.0	61.3
Hondures	3.2	2.3	3.9	8.94	29.0	15.3
Nicaragua	0.4	---	---	---	---	---
Costa Rica	---	---	---	0.04	0.05	0.15
Panamà	0.5	1.4	0.3	0.38	5.4	5.5
Total	4.1	3.7	4.2	44.85	124.5	82.5

Font: Departament d'Estat

- a) Aprovat pel Congrés. Inclou crèdits per compres militars, préstecs i donacions d'indole econòmica a institucions de les forces armades, i programes d'ensinistrament militar instigat pels EUA.
- b) Despeses estimades en base al pressupost aprovat pel Congrés.
- c) Aprovat en pressupost pel Congrés.
- d) Sol·licitat per l'Administració Reagan en projecte de pressupost davant del Congrés.
- e) No inclou US\$ 55 milions atorgats pel President Reagan de fonts discrecionàries que no requereixen de l'aprovació del Congrés.

MANIOBRES «GRAN PINO II» A HONDURES

Fonts: Honduras Update, Vol. 2 No. 1, Oct. 83.

malenc, salvadorenc, i panameny.

El Salvador i el Tractat de Rio

Les maniobres «Granadero I» tenen un objectiu primordial: esporuguir els fronts d'alliberament nacional centramericans. El ròssec dels dos últims mesos per a les Forces Armades salvadorenques i per als assessors nord-americans ha estat considerablement negatiu. El Salvador es troba sense una estratègia contrainsurgent efectiva, amb una oficialitat i —sobretot— una tropa prou desmoralitzada i amb un procés de fracassos militars que apunten cap un desmoronament total.

Malgrat l'ensinistrament d'oficials i tropes salvadorenques a Honduras i Estats Units, el generós suport logístic, la presència permanent de set oficials nord-americans dins l'Estat Major General de la Força Armada, l'exèrcit salvadorenc no ha conseguit revifar, ni reestructurar l'aparell castrense.

Aquesta situació, perfectament coneguda als EUA ha portat l'Administració Reagan la realització de plans d'intervenció amb tropes de combat a l'Amèrica Central. Tot això en el cas que fracassés l'actual estratègia dirigida a combatre les forces d'esquerra mitjançant els propis exèrcits nacionals.

sentiment previ del Congrés nord-americà d'acord amb la llei de poders de Guerra de 1973.

Les controvèrsies sorgides al Congrés dels EUA per la col·locació de mines submarines portada a terme

El govern dels EUA actuaria dins del marc del Tractat de Rio (1947), un text que consagra la defensa mútua signat pels Estats Units i tots els països centramericans, però amb el conper la CIA a Nicaragua (denunciada pel propi setmanari «Times») no significa pas que aquest mateix Congrés permeti que es perdi un altre país en mans d'«esquerrans». La postura de l'Administració Reagan respecte als problemes amb el minat ha estat ben clara: permetre el retall del suport destinat als contrarevolucionaris nicaragüencs mentre l'ajut destinat a El Salvador no es disminueix. L'Administració Reagan pensa continuar, en principi, les recomanacions elevades per la comissió Kissinger. Aquestes recomanacions recollides en l'esmentat «informe Kissinger» (11.1.84), aconsellen la concessió d'una substancial ajuda econòmica a llarg termini (4 bilions de pessetes).

No obstant, la situació de deteriorament de l'exèrcit salvadorenc fa témer que aquest govern demani ajut als Estats Units dins el marc de l'acord de Rio, que ja va ser invocat

en dues ocasions anteriors: la primera a principis dels anys seixanta, després que Fidel Castro arribés al poder a Cuba, en un intent d'imposar l'embargament comercial a La Havan; la segona a l'any 1965, quan la marina nord-americana envai la República Dominicana.

Hondures: Crisi per corrupció

La crisi sorgida a principis del mes d'abril a Honduras va fer creure a alguns analistes polítics, que aquest país podria donar un gir a la seva política de fidel aliat als Estats Units. El 31 de març, el general Gustavo Alvarez, comandant en cap de les Forces Armades hondurenques era detingut al seu domicili i obligat a presentar la seva dimissió. Aquest fet valorat en principi com la destitució d'un home que estava convertint l'exèrcit hondureny —de tradició neutral— en un exèrcit anti-comunista, en excés favorable als interessos nord-americans.

Més tard es comprovà que les raons havien estat d'altres. El general Alvarez considerat com el militar centramericà més vinculat als EUA, havia realitzat un frau de 30 milions de dòlars (4.500 milions de pessetes). Segons diverses fonts, l'ambaixada d'Estats Units estava al corrent dels fets, malgrat això els deixà desenvolupar sense intervenir a la caiguda

SITUACIÓ SÒCIO-ECONÒMICA DE LA REGIÓ

País	Capital	Habitants (en milions)	Inflació	Mortalitat infantil		Deute extern (milions de dòlars)	Creixement econòmic	
				Atur	(mil naix.)		Analf.	econòmic
Guatemala	C. Guatemala	7.2	30%	34.3%	90	1.000	63%	1%
El Salvador	San Salvador	4.8	30%	30%	120	1.500	60%	9.5%
Hondures	Tegucigalpa	3.2	50%	30%	132	910	54%	0.3%
Nicaragua	Managua	2.8	23.9%	17%	50	2.400	13%	8.7%
Costa Rica	San José	2.2	65 a 100%	12%	30	+ 4.000	23%	1.5%
Panamà	Panamà	1.8	9%	12%	27	3.300	19%	2.4%

Fonts: diverses. Pel creixement: CEPAL

d'Alvarez.

L'ambaixada nord-americana a Tegucigalpa està formada per 600 funcionaris, inclosos els cooperants. Per a ningú no és un secret que es tracta de la principal base d'operacions de la CIA a Centramèrica. Hondures (3,5 milions d'habitants) manté estacionats a la base de Palmerola 1.700 soldats nord-americans. D'aquesta base van partir els tres avions «Super Mystère» que, davant la confusió

dels primers moments després de la detenció d'Alvarez, van sobre-volar nombroses vegades la capital hondurenca. Hom calcula que una tercera part dels efectius de Palmerola, estan destinats a missions d'espionatge militar.

El president constitucional d'Hondures, Roberto Suazo Córdova, es va fer amb la situació, després d'unes hores d'incertesa. La línia política d'aliniament amb els EUA no ha so-

fert cap canvi. Washington continua tenint a Hondures l'eix d'atac per la intervenció a zones problemàtiques pels seus interessos. El propi Suazo Córdova manifestà recentment: «mentre jo sigui al front del país, es continuaran executant les maniobres Ahuar Tara III, IV, V, i les que calguin.»

Manuel González Losada

ELECCIONS

IRAN Eleccions parlamentàries

El dia 15 d'abril es van celebrar a l'Iran eleccions al Majlis, (parlament islàmic). Es van elegir 270 parlamentaris per un espai de quatre anys. Les llistes electorals van ser revisades i filtrades pel govern de Teheran, que decidí la compareixença de 1.230 dels 1.350 candidats que s'hi van presentar.

L'edat mínima per exercitar el dret a vot és de 16 anys. El nombre d'electors va arribar, aproximadament, als 17 milions, inclosos 700.000 soldats destinats al front, els quals van exercir el seu dret a vot des de les respectives destinacions.

El més sorprenent des d'un punt de vista polític ha estat l'escassa compareixença de religiosos a les candidatures electorals. Aquesta absència és a causa de l'enorme pes que exerceix el clero xiïta als òrgans executius i consultius del país.

Iran, en guerra des de l'any 1981, desenvolupa la seva política interior basant-se en grups i partits completament afins a la Revolució Islàmica. No obstant, les contradiccions internes són rellevants dins el mateix clero, únic i prepotent poder fáctic.

A l'hora de tancar aquest número encara no en sabem els resultats.

LA CURSA ELECTORAL DEMÒCRATA

Els Estats Units viuen tota una cursa electoral dels candidats demòcrates Mondale, Hart i Jackson. Tots tres pretenen arribar a la Convenció de juny amb els delegats suficients per proclamar-se candidat a la presidència dels EUA. Aquests són els resultats que han obtingut cadascun d'ells en les eleccions celebrades. (Entre parèntesi, la data i si han estat «caucus» o «primàries».

	Mondale %	Hart %	Jackson %
Iowa (C - 20.2)	49	15	3
New Hampshire (P - 28.2)	28	40	6
Maine (C - 4.3)	44	51	0.3
Vermont (P - 6.3)	20	71	8
Wyoming (C - 10.3)	36	61	--
Florida (P - 13.3)	33	39	12
Massachusetts (P - 13.3)	26	39	5
Georgia (p - 13.3)	31	27	21
Alabama (P - 13.3)	34	21	19
Rhode Island (6 - 13.3)	35	45	8
Washington (C - 13.3)	34	54	--
Oklahoma (C - 13.3)	40	41	2
Hawaii (C - 13.3)	32	--	3
Nevada (C - 13.3)	37	54	--
Delaware (C - 14.3)	50	20	--
Alaska (C - 15.3)	30	43	10
Michigan (C - 17.3)	53	34	10
Carolina del Sud (C - 17.3)	9	10	17
Mississipi (C - 17.3)	31	12	27
Arkansas (C - 17.3)	44	30	20
Puerto Rico (P - 18.3)	99	1	--
Illinois (P - 20.3)	41	35	20
Minnesota (C - 20.3)	65	6	4
Kansas (C - 24.3)	49	42	3
Montana (C - 25.3)	36	49	5
Connecticut (P - 27.3)	29	53	12
Kentucky (C - 31.3)	16	11	11
Nova York (P - 3.4)	45	27	25
Arizona (C - 15.4)	40	46	14
Total delegats actuals	1.068	595	170

SITUACIÓ SÒCIO-ECONÒMICA DE LA REGIÓ

País	Capital	Habitants (en milions)	Inflacció	Mortalitat infantil		Deute extern (milions de dòlars)	Creixement econòmic	
				Atur	(mil naix.)		Analf.	econòmic
Guatemala	C. Guatemala	7.2	30%	34.3%	90	1.000	63%	1%
El Salvador	San Salvador	4.8	30%	30%	120	1.500	60%	9.5%
Hondures	Tegucigalpa	3.2	50%	30%	132	910	54%	0.3%
Nicaragua	Managua	2.8	23.9%	17%	50	2.400	13%	8.7%
Costa Rica	San José	2.2	65 a 100%	12%	30	+ 4.000	23%	1.5%
Panamà	Panamà	1.8	9%	12%	27	3.300	19%	2.4%

Fonts: diverses. Pel creixement: CEPAL

d'Alvarez.

L'ambaixada nord-americana a Tegucigalpa està formada per 600 funcionaris, inclosos els cooperants. Per a ningú no és un secret que es tracta de la principal base d'operacions de la CIA a Centramèrica. Hondures (3,5 milions d'habitants) manté estacionats a la base de Palmerola 1.700 soldats nord-americans. D'aquesta base van partir els tres avions «Super Mystère» que, davant la confusió

dels primers moments després de la detenció d'Alvarez, van sobre-volar nombroses vegades la capital hondurenca. Hom calcula que una tercera part dels efectius de Palmerola, estan destinats a missions d'espionatge militar.

El president constitucional d'Hondures, Roberto Suazo Córdova, es va fer amb la situació, després d'unes hores d'incertesa. La línia política d'aliniament amb els EUA no ha so-

fert cap canvi. Washington continua tenint a Hondures l'eix d'atac per la intervenció a zones problemàtiques pels seus interessos. El propi Suazo Córdova manifestà recentment: «mentre jo sigui al front del país, es continuaran executant les maniobres Ahuar Tara III, IV, V, i les que calguin.»

Manuel González Losada

ELECCIONS

IRAN Eleccions parlamentàries

El dia 15 d'abril es van celebrar a l'Iran eleccions al Majlis, (parlament islàmic). Es van elegir 270 parlamentaris per un espai de quatre anys. Les llistes electorals van ser revisades i filtrades pel govern de Teheran, que decidí la compareixença de 1.230 dels 1.350 candidats que s'hi van presentar.

L'edat mínima per exercitar el dret a vot és de 16 anys. El nombre d'electors va arribar, aproximadament, als 17 milions, inclosos 700.000 soldats destinats al front, els quals van exercir el seu dret a vot des de les respectives destinacions.

El més sorprenent des d'un punt de vista polític ha estat l'escassa compareixença de religiosos a les candidatures electorals. Aquesta absència és a causa de l'enorme pes que exerceix el clero xiïta als òrgans executius i consultius del país.

Iran, en guerra des de l'any 1981, desenvolupa la seva política interior basant-se en grups i partits completament afins a la Revolució Islàmica. No obstant, les contradiccions internes són rellevants dins el mateix clero, únic i prepotent poder fáctic.

A l'hora de tancar aquest número encara no en sabem els resultats.

LA CURSA ELECTORAL DEMÒCRATA

Els Estats Units viuen tota una cursa electoral dels candidats demòcrates Mondale, Hart i Jackson. Tots tres pretenen arribar a la Convenció de juny amb els delegats suficients per proclamar-se candidat a la presidència dels EUA. Aquests són els resultats que han obtingut cadascun d'ells en les eleccions celebrades. (Entre parèntesi, la data i si han estat «caucus» o «primàries».

	Mondale %	Hart %	Jackson %
Iowa (C - 20.2)	49	15	3
New Hampshire (P - 28.2)	28	40	6
Maine (C - 4.3)	44	51	0.3
Vermont (P - 6.3)	20	71	8
Wyoming (C - 10.3)	36	61	--
Florida (P - 13.3)	33	39	12
Massachusetts (P - 13.3)	26	39	5
Georgia (p - 13.3)	31	27	21
Alabama (P - 13.3)	34	21	19
Rhode Island (6 - 13.3)	35	45	8
Washington (C - 13.3)	34	54	--
Oklahoma (C - 13.3)	40	41	2
Hawaii (C - 13.3)	32	--	3
Nevada (C - 13.3)	37	54	--
Delaware (C - 14.3)	50	20	--
Alaska (C - 15.3)	30	43	10
Michigan (C - 17.3)	53	34	10
Carolina del Sud (C - 17.3)	9	10	17
Mississipi (C - 17.3)	31	12	27
Arkansas (C - 17.3)	44	30	20
Puerto Rico (P - 18.3)	99	1	--
Illinois (P - 20.3)	41	35	20
Minnesota (C - 20.3)	65	6	4
Kansas (C - 24.3)	49	42	3
Montana (C - 25.3)	36	49	5
Connecticut (P - 27.3)	29	53	12
Kentucky (C - 31.3)	16	11	11
Nova York (P - 3.4)	45	27	25
Arizona (C - 15.4)	40	46	14
Total delegats actuals	1.068	595	170

Eleccions Municipals a Turquia

El 25 de març se celebraren eleccions municipals a Turquia, de les quals sortí reforçat el partit del Govern —Partit de la Mare Pàtria— que aconseguí fer-se amb l'alcaldia de les tres ciutats més grans del país, Estambul, Ankara i Esmirna.

Aquestes eleccions havien estat reconegudes pel primer ministre turc, Turgut Ozal, com més importants que les legislatives celebrades el novembre de l'any passat, donat que suposaven l'elecció de 1.967 alcaldies, 2.279 diputats provincials, 17.297 conselleries i més de 40.000 alcaldes pedanis, el que suposava una veritable «prova de foc» per al partit del govern.

Malgrat les enquestes prèvies que preveïen un retrocés de 10 punts, com a mínim, del Partit de la Mare Pàtria, aquest s'alçà amb la victòria en obtenir prop del 44% dels vots.

El Partit Socialdemòcrata (SODEP), hereu del Partit Republicà del Poble de Bulent Ecevit, comandat per Erdal Inonu, obtingué la segona posició amb el 23,5% dels sufragis i, contra el que s'havia previst, no es va fer amb cap

alcaldia de les tres ciutats més importants.

En tercer lloc quedà el Partit de la Via Recta amb un 15,2% dels vots. Aquest grup és un camuflatge de l'antic Partit de la Justícia presidit per l'antic primer ministre Suleiman Demirel, el qual, al contrari de Bulent Ecevit, participà en diferents actes de la campanya electoral.

Aquests dos partits, als quals els va ser prohibit presentar-se a les eleccions del sis de novembre proppassat, confiaven obtenir una millor posició en aquests comicis, si bé el Partit de la Via Recta demostrà que encara un ampli sector de la població donà suport a Damirel, que va ser enderrocat pel cop d'Estat militar de 1980.

El Partit Populista i el Partit de la Democràcia Nacionalista, ambdós auspiciats pels militars obtingueren la quarta i cinquena posició respectivament, mentre que el Partit de la Prosperitat, de caràcter integrista islàmic quedà relegat al sisè lloc, tot obtenint un 3,5% dels vots.

Després d'aquestes eleccions, es

dóna a Turquia una situació paradoxal, perquè els partits progressistes, que han guanyat les alcaldies de diverses ciutats, no tenen representació parlamentària a la Cambra Legislativa, i, per tant, la seva política es veurà fortament condicionada, mentre que els conservadors, encara que dividits, obtenen el 68,5% dels vots, la qual cosa permet al Partit de la Mare Pàtria continuar governant amb la seva línia ultraliberal sense pensar en la possibilitat —com es deia abans d'aquests comicis— de celebrar eleccions generals anticipades. L'obligatorietat del vot va fer que l'afluència a les urnes fos massiva.

QUADRE

	%
	Vots
Partit Mare Pàtria	43,48
SODEP	23,5
Partit de la Via Recta	15,2
Partit Populista	8
Partit Democràcia Nacionalista	6,5
Partit de la Prosperitat	3,5

Eleccions a El Salvador

José Napoleón Duarte, líder de la Democràcia Cristiana salvadorenca (PDC) aconseguí un 43,41 % dels vots a les eleccions presidencials del seu país, celebrades el 25 de març.

Malgrat aquesta majoria, Duarte no arribà a obtenir la meitat més un dels sufragis, raó per la qual haurà de recórrer a una segona volta prevista pel 6 de maig.

En segon lloc quedà el major Roberto D'Aubisson, candidat de la ultradretana Aliança Republicana Nacionalista (ARENA), vinculat als «esquadros de la mort», amb un 29,76% dels vots. Mentre que Francisco José Guerrero, del Partit de Conciliació Nacional, quedava relegat a un tercer lloc amb el 19,31% dels sufragis. La resta de candidats no aconseguiren el 4% necessari per optar la segona volta.

Les eleccions presidencials salvadorenques han estat marcades per un seguit d'impediments. Pocs dies abans dels comicis la guerrilla del FMAN (Front Farabundo Martí d'Alliberament Nacional) havia anunciat que minaria les carreteres més importants del país per tal d'impedir que la gent votés el que ells conside-

ren una farsa electoral, si bé després rectificaren la seva postura i concediren una treva el dia 25.

D'altra banda, més d'un terç de la població no pogué votar, malgrat que fos obligatori, a causa de la maquinària electoral ideada pels Estats Units que es convertí en un aparell burocràtic al qual el Consell Central Electoral no sabé donar una solució eficaç. La manca d'un cens electoral fiable propicià que molts salvadorenques haguessin de recórrer diferents col·legis abans de dipositar llur papereta. A més que es xifren en més de 30.000 els vots emesos amb l'única inscripció del nom de l'elector,

sense cap comprovació posterior, per la qual cosa aquestes paperetes podrien ser declarades com il·legals. Segons els assessors nord-americans l'enemic més fort d'aquestes eleccions ha estat la disposició de mecanismes per evitar el frau, que a l'hora de la veritat han resultat un caos malgrat l'afluència massiva a les urnes dels salvadorenques.

Una vegada coneguts els resultats definitius, només José Napoleón Duarte —el qual parteix d'un avantatge ampli— i Roberto D'Aubisson podran optar per la presidència de El Salvador en la segona volta d'aquestes eleccions presidencials.

QUADRE

	Vots	%
Partit de la Democràcia Cristiana (PDC) (J. Napoleón Duarte)	549.727	43,41
Aliança Republicana Nacionalista (ARENA) (Roberto D'Aubisson)	376.727	29,76
Partit de Conciliació Nacional (PCN) (F. José Guerrero)	244.556	19,31
Altres		7,42

Mes de març

- 1 • Gemaïel acudeix al president sirí Hafez el Assad i li anuncia l'anul·lació de l'acord israelo-libanès. Israel condemna la submissió del president libanès a Síria.
  - La Unió Soviètica veta al Consell de Seguretat de Nacions Unides la proposta francesa d'enviar «cascs blaus» al Líban.
  - La Comissió de Drets Humans de l'ONU aprovà per consens una resolució demanant un referèndum sobre el Sahara.
- 2 • Txernenko acusa els Estats Units de pretendre la dominació del món.
  - Jordània i l'OAP arriben a l'acord de basar-se en el Pla de Fez per trobar una solució al problema palestí. Conclusió de les converses entre Hussein i Arafat.
  - Iraq acusa l'ONU de negligència per la seva passivitat a la guerra del Golf Pèrsic.
- 4 • Gary Hart, candidat demòcrata a les eleccions dels EUA, guanya al màxim aspirant, Walter Mondale, a l'Estat de Maine (també havia guanyat a New Hampshire).
  - Els soviètics voten candidatures úniques per escollir els 1.500 membres del Soviet Suprem.
  - Claude Cheyson, ministre d'Afers Estrangers francès, manifesta a Beirut que la força de pau multinacional ha deixat d'existir.
  - Els soldats iranians atesos a Estocolm i Viena presenten ferides produïdes per agents químics.
  - Els enfrontaments entre fanàtics musulmans i policia a Nigèria han causat prop de mil morts.
- 5 • Abrogació oficial de l'acord Israelo-libanès. El govern israelià anuncia que garantirà en solitari la seva seguretat a la frontera.
- 6 • El grup Amal considera incomplet l'alliberament si les tropes israelianes no abandonen el sud del Líban.
- 7 • La Creu Roja acusa Iraq d'emprar productes prohibits pel dret de guerra.
- 8 • Moscou denuncia que l'actitud dels Estats Units d'Amèrica al Golf Pèrsic suposa una greu amenaça alhora que qualifica de grolleres violacions del dret marítim les decisions militars dels EUA.
- 9 • L'oposició legal nicaragüenca abandona la comissió que debat la llei electoral.
- 10 • Visita del vice-primer ministre soviètic Guedar Aliev a Damasc, fet que s'interpreta una represa del rol soviètic a Orient Pròxim.
  - Henry Kissinger, ex-secretari d'Estat nord-americà, proposa un pla per reorganitzar l'OTAN.
  - L'Índia rebrà important tecnologia militar de l'URSS segons un acord signat entre ambdós països.
  - Els sis ministres d'Afers Estrangers dels països integrats al Consell de Cooperació del Golf (Aràbia Saudita, Kuwait, Bahrein, Qatar, Emirats Àrabs Units i Mona) donen suport una convocatòria de cimera àrab demanada per Iraq.
- 11 • El senador per Colorado, Gary Hart, guanya el «caucus» de Wyoming.
  - Aliev demana a Egipte l'anul·lació de l'acord de Camp David amb Israel.
  - Reunió a Lausanne, Suïssa, de la Conferència de Reconciliació Nacional del Líban.
  - Xina i la Unió Soviètica inicien converses per tal de normalitzar les seves relacions.
- 12 • La Conferència de Lausanne crea una Comissió d'alt el foc al Líban.
- 13 • Gary Hart guanya a Florida i Massachusetts.
  - Tropes nord-americanes controlaran la frontera de El Salvador per «impermeabilitzar» les fronteres fins les eleccions presidencials del dia 25.
- 14 • Iraq demana als Estats de la Lliga Àrab que pressionin sobre occident per suspendre el comerç amb Iran.
- 15 • El rei Hussein acusa els Estats Units de donar suport a l'ocupació israelià de Cisjordània.
  - Represa a Viena de la Conferència sobre Reducció de Tropes a Europa (MBFR) després d'un parèntesi de tres mesos, forçat pel Pacte de Varsòvia.
- 16 • Moçambic i Àfrica del Sud signen un tractat de no-agressió que posa fi a una permanent fricció fronterera entre ambdós països.
  - Conclou la Conferència d'Estocolm amb un fort atac soviètic a Estats Units.
- 17 • Walter Mondale, ex vice-president nord-americà, i candidat demòcrata a la presidència, recupera la iniciativa amb la victòria als «caucus» o primàries de cinc Estats: Arkansas, Michigan, Mississipi, Carolina del Sud i Kentucky.
- 18 • Egipte acusa Líbia del bombardeig envers Jartum i assegura que rebutjarà tota agressió contra Sudan.
- 19 • Cimera de la CEE a Brussel·les, bloquejada per problemes financers.
  - Alliberat el general d'Uruguay Liber Seregni.
  - La intransigència de Margareth Thatcher impossibilita qualsevol acord a la cimera de la CEE a Brussel·les.
- 20 • Conclou amb acord mínim la Conferència de Reconciliació Libanesa a Lausanne. Alt el foc i estudi de reformes a l'estructura de l'Estat.
- 21 • Mondale, després de les seves victòries a Illinois i Minnesota relançat envers la nominació.
  - Un petrolier de l'URSS xoca amb una mina a Puerto Sandino (Nicaragua).
  - Un submarí soviètic xoca amb un portaavions nord-americà al mar del Japó.
  - François Mitterrand rep el president libanès Gemaïel i el líder de la milícia xiïta Amal, Nabih Berri.
- 22 • Mitterrand convoca una reunió extraordinària dels ministres d'Afers Estrangers de la CEE.
  - Dissolució del parlament i anunci d'eleccions anticipades a Israel.
- 23 • El primer ministre japonès, Yasuhiro Nakassone, visita oficialment la Xina popular, per tal de relançar les relacions diplomàtiques entre ambdós països, i es compromet a donar un crèdit de 300.000 milions de pessetes al govern xinès.
- 24 • El Front Farabundo Martí per l'Alliberament Nacional anuncia una treva respectant el procés electoral a El Salvador per escollir nou president.
- 25 • Victòria de Mondale a Kansas i Virginia.
  - Malgrat els intents neutralitzadors de la guerrilla i el caos regnant, els salvadorencs acudeixen majoritàriament a les urnes. (1ª volta)
  - Eleccions municipals a Turquia. Test per al govern de Turgut Ozal.
  - Eleccions parcials al «land» de la RFA, Baden-Wutenberg. Renovació de la majoria dels democristians (CDU), augment d'un 2,5% dels «verds» i manteniment dels socialdemòcrates (SPD)
- 26 • José Napoleón Duarte obté el 47,7% dels vots a les eleccions salvadorencs, contra un 27% del candidat untradretà Roberto D'Aubisson.
  - Isabel II visita Jordània amb especials mesures de seguretat per por a un atemptat del grup Abu Nidal.
  - El Partit de la Mare Pàtria, de Turgut Ozal, es consolida després de les municipals i obté les principals alcaldies (Ankara, Istanbul, Ismir)
  - Gary Hart guanya el «caucus» de Montana.
  - Experts de l'ONU afirmen l'ús d'agents químics per part d'Iraq.
- 27 • La reunió de ministres d'Afers Estrangers de la CEE, no aconsegueix desbloquejar la crisi comunitària, agreujada després de la cimera de Brussel·les.
  - Mort del president de Guinea-Konakry, Ahmed Seku Turé, víctima d'un infart. El primer ministre Lansana Beovogui ocupa interinament la presidència.
  - Set morts i molts ferits com a conseqüència de la jornada de protesta a Xile.
  - Grècia acusa Turquia de violar el seu espai marítim i aeri.
- 28 • 19 morts balanç d'un motí a la presó peruana de «El sexto»
  - Hart guanya a Connecticut.
  - Caspar Weinberger pressiona sobre el premier holandès, Ruud Lubbers, per tal que Holanda mantingui els compromisos amb els euromíssils.
  - Assassinat en atemptat un diplomàtic britànic a Atenes.
  - Avions Super Etendart d'Iraq ataquen un petrolier grec prop de l'illa iraniana de Jarq.
  - Èxit tàctic dels laboristes israelians en fixar els comicis anticipats pel pròxim 23 de juliol.
- 29 • Hart acusa Reagan d'impedir l'acord amb l'URSS sobre armament nuclear.
  - Iraq ataca un vaixell de càrrega grec.
- 30 • El Dep. d'Estat dels EUA insinua que no respectarà els acords SALT-2
- 31 • El Consell de Seguretat de l'ONU considera l'ús d'armes químiques al

CONJUNTURA INTERNACIONAL

conflicte del Golf Pèrsic.

- La CEE arriba a un acord sobre política agrícola (preus).
- Detingut i expulsat d'Hondures al general cap de les Forces Armades, Gustavo Álvarez Martínez.

Mes d'abril

- 1 • Quaranta-vuit ferits balanç d'un atemptat a Jerusalem reivindicat per un escamot suicida del Front Democràtic d'Alliberament de Palestina (FDAP).
  - José Napoleón Duarte es confirma guanyador de les presidencials a El Salvador.
- 2 • El president colombià, Belisario Betancur signa un acord d'alt el foc amb la guerrilla de les FARC (Forces Armades Revolucionàries de Colòmbia).
- 3 • El Congrés hondureny accepta la «renúncia» del general Gustavo Álvarez.
  - Cop d'Estat a Guinea per a succeir a Sé Koutouré. Són alliberats els presos polítics.
  - Enfrontaments fronterers entre Vietnam i Xina i Tailàndia/Cambotja.
  - Les dues superpotències realitzen maniobres militars. Atlàntic Nord (URSS) i Pacífic (EUA).
- 4 • Victòria de Walter Mondale a Nova York tot deixant Gary Hart sense possibilitats.
  - El parlament italià aprova definitivament el desplegament dels euomissils a Sicília (Comiso)
  - L'OTAN demana a Moscou que torni —sense condicions prèvies— a negociar a Ginebra.
  - Pérez de Cuellar, secretari general de l'ONU demana mecanismes globals per renegociar el deute d'Amèrica Llatina.
  - Txernenko lliura un missatge al president de la Internacional Socialista, Willy Brandt, considerant «indispensable» el diàleg amb els EUA, alhora que exigeix que aquest sigui «honest».
  - 35 aniversari de l'OTAN.
- 5 • Reagan proposa un tractat per eliminar les armes químiques. L'URSS qualifica la idea de parany propagandístic.
  - EUA veta a l'ONU una resolució contra el sabotatge dels ports nicaragüencs presumptament realitzat amb suport de la CIA.
  - El coronel Lansana Conte, nou president de Guinea inicia la formació d'un govern cívico-militar a Conakry.
- 6 • Intent de cop d'Estat al Camerun.
  - Reagan responsabilitza el Congrés dels errors de la seva política exterior, i acusa alguns congressistes de patir el síndrome de Vietnam.
- 7 • Daniel Ortega, dirigent sandinista, denuncia una ofensiva de 8.000 «contras» a Nicaragua. William Casey màxim responsable dels serveis d'espionatge nord-americans confirma que agents de la CIA estan minant els ports nicaragüencs. Moscou acusa l'Administració Reagan de practicar «terrorisme d'Estat».
- 8 • Vietnam denuncia una invasió de tropes xineses.
  - Les tropes lleials al president del Camerun, Pual Biya recuperen el control de la capital Yaundé.
- 8 • Victòria de Mondale al «caucus» de Wisconsin.
  - Pequín acusa Vietnam de violar el seu territori.
- 9 • Els EUA comuniquen al Tribunal Internacional de Justícia de La Haia que no accepten la seva jurisdicció sobre conflictes a Centramèrica, durant els pròxims dos anys. La iniciativa respon la denuncia de la Junta Sandinista en aquest alt Tribunal per la col·locació de mines als ports nicaragüencs.
  - L'URSS dóna suport al Vietnam en el seu conflicte amb la Xina.
- 10 • L'escriptor peruà Mario Vargas Llosa rebutja el càrrec de primer ministre ofert pel president Belaunde Terry.
- 11 • Txernenko, a proposta de Gorbachov, és escollit cap de l'Estat de l'URSS
  - Mondale guanya a Pensilvania.
  - Belaunde forma un govern monocolor al Perú, presidit per Sandro Mariategui.
  - 42 Senadors del propi partit republicà i els senadors demòcrates condemnent conjuntament el minat dels ports nicaragüencs.
  - El senat dels EUA aprova per majoria aclaparadora una resolució condemnatòria contra l'Administració Reagan.
- 12 • Un grup de legisladors demòcrates demanen un fiscal especial que investigui l'actuació de Reagan a Nicaragua.
- 13 • Ofensiva de la guerrilla antisandinista a tots els fronts.
  - Fonts de l'ARDE (Grup d'Eden Pastora) asseguren haver pres el port atlàntic de Sant Joan del Nord.
  - La cambra de Representants nord-americans s'afegeix al Senat en la protesta contra el minat dels ports nicaragüencs.
- 14 • L'església argentina prepara un document contra l'acció del govern radical de Raul Alfonsín.
  - Reagan envia urgentment 62 milions de dòlars d'ajut militar a El Salvador, sense autorització del Congrés.
- 15 • Hart guanya els «caucus» d'Arizona.
  - El president d'Hondures lliura el comandament de les Forces Armades al general López Reyes.
  - El comandant Daniel Ortega, coordinador de la Junta Sandinista afirma que Nicaragua és un país militarment encerclat per la política de la Casa Blanca.
- 16 • Eden Pastora, el comandant zero, anuncia que les forces de l'ARDE (Aliança Revolucionària Democràtica) controlen seixanta quilòmetres de costa, alhora que promet la creació d'un govern rebel a Nicaragua.
  - Hart derrota Mondale al «caucus» d'Arizona.
  - Victimes d'atemptat moren dos diplomàtics dels EUA a Namíbia.
- Pequín anuncia l'increment del seu ajut a Bangkok, mentre l'ofensiva vietnamesa fa desplaçar 70.000 Cambotjans.
- 17 • L'ambaixada de Líbia a Londres és encerclada per la policia després que diversos trets fets des de l'interior matessin una policia i ferissin 10 persones.
  - El setmanari «Time» denuncia que Pastora rebé suport naval dels EUA per prendre San Juan del Norte. La victòria de Pastora és considerada més propagandística que militar.
- 18 • Segons Managua, l'ofensiva de l'exèrcit sandinista ha fet fugir Eden Pastora a Costa Rica.
  - Líbia demana mitjanceria de l'ONU per solucionar el conflicte de la seva ambaixada a Londres.
  - Els EUA proposen que experts de tot el món controlin l'armament químic (presentat a la Conferència de Ginebra).
- 21 • El Regne Unit cedirà la sobirania de Hong Kong a Xina el 1977.
  - Els Estats Units inicien les maniobres «Ocean Venture-84» a Centramèrica amb el desplegament de 30.000 homes.
- 22 • Més de 100 morts, la majoria cubans, en un atemptat de la guerrilla UNITA d'Angola, segons l'agència soviètica TASS. Fonts angolenses només reconeixen 24 morts.
  - El Regne Unit trenca relacions amb Líbia i dóna una setmana de termini per l'abandó de l'ambaixada.
  - Egipte trenca relacions amb Costa Rica i El Salvador per haver traslladat les seves ambaixades a Jerusalem.
- 23 • Els «comitès» libis amenacen amb ajudar els terroristes de l'IRA. Indignació a Trípoli per la ruptura de relacions.
  - Hafez-el Assad, president sirí, denuncia que els països del Golf volen que la guerra entre Iran i Iraq es perllongui.
- 24 • Reagan invita el règim xinès a lluitar contra l'expansionisme de l'URSS en vigília del seu viatge oficial a Pequín.
  - El Regne Unit expulsa el secretari del comitè que va prendre l'ambaixada líbia a Londres.
  - Hart s'imposa al «caucus» de Vermont.
- 25 • Deu anys de la «revolució dels clavells» a Portugal.
  - Apareix mort a un hotel de Florida, David Kennedy, fill del senador Robert Kennedy, assassinat el 1968.
  - El Tribunal de La Haia dictaminarà si els EUA, tenen o no dret a sostreure de la jurisdicció del tribunal els temes centramericans.
  - Rudolf Hess, lloctinent de Hitler, compleix 90 anys després de 43 de confinament —ara en solitari— a Spandau.
  - Salim Ahmed Salim nomenat primer ministre de Tanzània i futur successor de Julius Nyerere (president).
  - Djàssir Arafat, líder de l'OAP, qualifica de crims les accions armades palestines contra objectius civils d'Israel.
  - El govern libi decidit a aplicar la re-

ciprocitat amb el Regne Unit (expulsió de diplomàtics).

- 26 • Ronald Reagan visita oficialment Xina.
- Eden Pastora ordena a les seves tropes la suspensió de les hostilitats amb l'exèrcit sandinista. Costa Rica ordena el tancament de l'emissora de ràdio de l'ARDE que feia emissions des de territori de Costa Rica.
  - El ministeri de Defensa dels EUA reconeix que va ser canonejat un helicòpter quan sobrevolava espai aeri a Txecoslovàquia (20-4-84).
  - Victòria de Hart sobre Mondale a Utah.
  - Amin Gemaiel encarrega al líder conservador sunita, Rachid Karame, la formació d'un govern d'unitat nacional.
- 27 • Xina compra tecnologia nuclear als EUA per 20.000 milions de dòlars. La

Xina i els Estats Units signaran un acord nuclear el dia 30. Pequín vol normalitzar les seves relacions amb l'URSS.

- Acaba el setge de l'ambaixada de Líbia a Londres, amb el desallotjament dels 30 ocupants.
  - «The Washington Post» denuncia que avions espia dels EUA operen regularment sobre Nicaragua.
  - Israel critica el nomenament de Karame com a primer ministre libanès.
  - Els EUA es neguen a respondre a les acusacions del Tribunal de La Haia.
- 28 • Reunió dels cancellers del grup Contadora a Panamà per tractar un acord de pau per Centramèrica.
- La TV de Pequín censura un discurs de Reagan, Deang Xiaoping demana a Reagan que afavoreixi la reunificació de les dues Xines.

29 • Reagan no aconsegueix convèncer els líders xinesos per tal que s'integrin amb els EUA en una «cooperació estratègica» davant l'URSS.

- El president sudanès Gaafar-el-Numeiri decreta la llei marcial amb durada il·limitada.
- 30 • El líder xiïta Nabih Berri rebutja integrar-se al nou govern libanès de Rattixid-Karame.
- Acord xino-nord-americà per construir al país asiàtic 10 centrals nuclears.
  - La reunió del Grup Contadora i cinc països centramericans per cercar solucions als conflictes de la zona, condemnada al fracàs pels representants de Costa Rica, Hondures i El Salvador.
  - Greus tensions preelectorals a Equador.

Mes de març

- 1 • Felipe González rep a l'ambaixada espanyola a Jordània el líder de l'OAP, Djàssir Arafat. El president del govern planteja durant la seva gira pels països àrabs la vinculació d'Espanya amb els règims àrabs moderats.
- 2 • Els Estats Units d'Amèrica decideixen comprar l'avió britànic «Sherpa» i rebutjar l'oferta espanyola (Aviocar G-212). La pèrdua d'aquest contracte suposa 22.000 milions de pessetes.
- 3 • Felipe González considera que el primer semestre del 85 serà la data probable del referèndum de l'OTAN.
- Eduard Serra, Secretari d'Estat, manifesta que Espanya reduirà les compres d'armament als Estats Units.
- 4 • Felipe González demana a Bèlgica la creació d'un tribunal europeu per jutjar terroristes.
- L'ICI posa en marxa el Pla de Cooperació Integral amb Centramèrica.
- 5 • El Consell d'Estat francès favorable a la concessió de l'estatut de refugiats a sis bascos reclamats per Espanya.
- El govern belga considera «imperiatiu» que Espanya sigui membre de la CEE al 1986.
- 6 • El govern belga dona seguretat a Felipe González sobre la presa de mesures per tal d'evitar que ETA traslladi la seva base d'operacions a aquest país.
- 7 • Una patrullera francesa dispara contra el pesquer basc Valle de Atxondo en trobar-lo pescant il·legalment al Golf de Biscàia (aigües comunitàries).
- 8 • Simultàniament l'anunci de París que metral·larà els pesquers que feinegin il·legalment, Felipe González considera l'incident del canoneig del pesquer basc com un cop molt dur per a les relacions hispano-franceses.
- 9 • Pierre Mauroy, cap de govern francès, arriba a Espanya en moments de màxima tensió entre ambdós governs i és escridassat fortament per joves d'extrema dreta.
- Guerra manifesta a Luxemburg, durant la reunió dels partits socialistes europeus que els problemes de la pesca no es poden resoldre amb afusellaments.
- 10 • Una freda declaració oficial, segons la qual González i Mauroy no desitgen que l'incident pesquer aturi les relacions hispano-franceses, conclou la visita del cap de govern francès. Mentrestant, França acusa els pesquers bascos de cometre un promig de més de 7 infraccions diàries.
- 11 • Narcís Serra inicia un viatge per Estats Units per demanar compensacions en no haver comprat l'Aviocar.
- Els reis d'Espanya comencen la seva visita oficial al Canadà.
- 12 • El Ministeri de Defensa urgeix l'empresa Mc Donnell Douglas per tal que acceleri les compensacions del programa FACA.
- El rei afirma al Canadà que el procés democràtic espanyol es troba totalment consolidat.
  - Piquets de pescadors bascs impedeixen l'entrada a Espanya de camions de la CEE, i en cremen nou.
- 13 • J. Barrionuevo, ministre de l'Interior s'entrevista amb el seu homòleg britànic, Leon Brittan, per intercanviar informació antiterrorista.
- Ronald Reagan rep Narcís Serra en una entrevista fora de programa.
- 14 • Fernando Moran explica al Ple del Congrés les qüestions envers l'incident pesquer.
- El govern espanyol es mostra disposat a portar davant els organismes internacionals la seva protesta pel metral·lament.
  - Felipe González admet que es van aplicar «raons polítiques» en el rebuig del Pentàgon a l'Aviocar espanyol.
- 15 • Penes lleus (multes) pels patrons dels vaixells pesquers espanyols.
- Felipe González considera que la decisió confirma les tesis espanyoles al respecte.
- 16 • La CEE proposarà un període transitori de sis anys per a la pesca espanyola alhora que prohibirà les empre-

ses mixtes.

17 • Espanya participa en una iniciativa occidental per tractar de superar la crisi de l'UNESCO després de l'anunci de retirar-se els EUA.

• Narcís Serra exposa l'actual situació espanyola en un sopar ofert a Nova York per Henry Kissinger.

21 • Espanya presenta la resposta agrícola a la CEE malgrat el fracàs a la cimera de Brussel·les. La proposta rebutja el sistema d'etapes però accepta la possibilitat de períodes de transició.

• El Consell de Ministres decideix adjudicar el Banc Atlàntic (ex-Rumasa) al Consorci Àrab Banking Corporation.

• Nicaragua demana a Espanya la seva mediació per tal que el «grup Contadora» llenci una ofensiva diplomàtica.

25 • Joan Carles I torna de la seva visita privada al Canadà, i es fa públic l'anunci d'un viatge dels reis a l'URSS pel proper maig.

El govern algerià manifesta el seu desig d'agilitzar les converses sobre el gas natural i anuncia la possibilitat de portar Espanya al Tribunal de Ginebra.

26 • Gaston Thorn reconeix que la crisi comunitària pot ajornar l'adhesió d'Espanya a la CEE. El president de la Comissió Europea es mostra partidari d'una nova «Conferència de Messina», per dissenyar la CEE del futur.

27 • Carlos Solchaga, ministre d'Indústria i Energia, adverteix a Algèria que no cedirà per possibles represàlies que per perjudicis pugui plantejar el govern d'Alger.

• Miguel Boyer, Ministre d'Economia i Hisenda, discutirà amb els ministres d'Economia d'Amèrica Llatina, els problemes del deute exterior (Espanya és creditora de més d'un bilió de pessetes)

28 • França no donarà nous permisos de residència als etarres residents.

• Alger considera trencades les negociacions sobre gas natural amb Espanya.

• La CEE no accepta els drets històrics d'Espanya sobre aigües comunitàries.

- 29 • Visita oficial del rei de Noruega, Olav V. El rei Joan Carles destaca els esforços de Noruega per la pau i la cooperació internacional.
- 30 • Nicaragua expulsa el periodista espanyol Jesús Montesinos de l'agència EFE. Després de conèixer la notícia, el ministre de l'Interior de Nicaragua, Tomás Borge, assegura que podrà tornar.
- 31 • Visita oficial del ministre de Defensa de Venezuela. L'objectiu: els bes-canvis militars.
- Inici de la visita oficial de Fernando Moran per Orient Pròxim (Aràbia Saudita, Jordània i Síria).

Mes d'abril

- 1 • El govern opta pel missil Roland i rebutja el «Chaparral» nord-americà. Com a primera reacció els sots-secretari d'Estat per Afers Polítics dels EUA, Laurence Engleburger, cancel·la una visita a Espanya. El cost del Roland serà d'uns 27.000 milions de ptes.
- 2 • La Comissió Europea de Drets Humans admet un recurs presentat per tres independentistes catalans contra l'Estat espanyol per pressumptes irregularitats jurídiques en haver-los condemnat per l'assassinat de l'industrial Bultó.
- 3 • Hafez el Assad, president sirí, demana a Fernando Moran que Espanya no iniciï relacions amb Israel.
- Fracàs de la reunió de ministres d'Economia d'Espanya i l'Amèrica Llatina sobre deute exterior. L'absència

de Miguel Boyer fa que la Conferència de Lima s'hagi de suspendre.

- Espanya i altres set països europeus, a l'informe sobre la tortura d'Amnistia Internacional.
- 4 • Morán tracta de vendre a Jordània material bèl·lic per valor de més de 15.000 milions de pessetes.
- 5 • Protesta oficial espanyola al govern francès per l'emissió d'un programa sobre ETA a la TV francesa. L'espai titulat «País Basc: Els irreductibles» dona —segons Madrid— una visió parcial de la situació a Euskadi.
- El rei Hussein de Jordània rep el ministre Moran en un gest poc freqüent del monarca.
- 6 • L'OCDE elogia la política d'ajust econòmic del govern del PSOE.
- 7 • Felipe González rep a Madrid, Willy Brand i Bruno Kreisky en una reunió al més alt nivell de l'IS (Internacional Socialista). Centramèrica, desarmament i erradicació d'armes químiques, principals temes tractats. Respecte a Europa la recerca d'un espai que suavitzí tensions entre Est i Oest.
- 9 • La visita del vice-secretari de Defensa dels EUA, William Taft pretén accelerar les compensacions previstes en el tractat d'amistat.
- 10 • Felipe González rebutja una invitació del primer ministre portuguès, Mario Soares, per participar en una cimera sobre Amèrica Llatina a Lisboa.
- 11 • Espanya protesta davant els EUA pel minat dels ports nicaragüencs.
- Visita oficial del president i cap de govern brasiler, Joan Baptista Figueiredo.
- 12 • Espanya torna a presentar la seva

candidatura per incorporar-se de ple dret a la Conferència de Desarmament de les Nacions Unides.

- 18 • Joan Carles dóna suport als resultats de la Conferència Econòmica Llatino-americana.
- 20 i
- 21 • El govern de Guinea Equatorial demana amb urgència que Espanya defineixi la seva presència en aquest país. Teodor Obiang acusa Espanya d'administrar unilateralment les facilitats creditícies.
- 24 • Javier Pérez de Cuella, secretari general de l'ONU arriba a Madrid en visita oficial i es mostra favorable a la celebració d'una conferència a escala mundial sobre terrorisme.
- 25 • José Maria Ruiz Mateos, ex-president de Rumasa detingut a Frankfurt. Espanya confirma que demanarà l'extradició.
- Pérez de Cuellar desvetlla els seus esforços per convocar una cimera sobre l'Orient Pròxim, alhora que compara el comerç d'armes amb el que es realitza amb les drogues. El diplomàtic peruà és rebut pels Reis.
- 27 • Algèria rebutja per insuficient l'última oferta espanyola en les negociacions del gas natural.
- Creació d'un comitè italo-espanyol per combatre les drogues.

REVISTA

CIDOB

AFERS INTERNACIONALS

*Centre d'Informació i Documentació
Internacionalsa Barcelona*

Les tensions frontereres entre Xina i Vietnam, testimoni de la inestabilitat política al Sud-oest asiàtic

EL CONFLICTE XINO-VIETNAMITA

A principis del mes d'abril tropes xines traspassaren la frontera vietnamita i s'apoderaren de les colines 820 i 636, a la província de Lang Song. La resposta armada del govern de Hanoi aconseguí la retirada de les tropes estrangeres, si bé els enfrontaments fronterers encara continuen. La causa subjacent dels mateixos continua essent la qüestió cambotjana.

Malgrat que gairebé tots els països d'Indo-xina estan governats per règims comunistes, les greus diferències entre ells no han estat superades pel fet de tenir una ideologia comuna.

En efecte, el distanciament de les posicions xino-soviètiques va fer que el Kremlin cerqués al Vietnam l'instrument a través del qual dominar gran part de la zona, i així, en acabar la guerra, el 1975, s'instauraren governs de caire marxista-leninista a Laos i Cambotja, tot seguint l'exemple de Hanoi. Però els dirigents de Pequín no estaven disposats a què el seu enemic tradicional —Vietnam— els disputés l'hegemonia del sud-oest asiàtic i tractà que Cambotja s'acostés a la seva àrea d'influència.

Cambotja, país víctima

Aquesta «entente cordiale» entre els governs de Phnom Penh i Pequín fou rebutjada pel règim de Hanoi, el qual propicià la creació del Front Unit per a la salvació de Cambotja, el 1978, amb l'objectiu d'enderrocar el govern dels «Khemers rojos», la qual cosa aconseguiren un any després, quan les tropes vietnamites envaïren el país.

Amb la instauració d'un règim prosoviètic a Pnom Penh, milers de persones es refugiaren a les fronteres tailandeses on es consolidaren, ajudades per Xina, les guerrilles que lluiten contra l'actual govern cambotjà.

Hanoi, per la seva part, continuà mantenint un exèrcit de 150.000 homes a Cambotja, els quals, amb l'ex-cusa dels «Khemers rojos» encara existents realitzen incursions a Tailàndia, país influenciat per Nord-amèrica, el qual ha reforçat llurs fronteres.

Enfrontaments a tres bandes

El suport públic que Xina dóna als guerrillers cambotjans, els quals lluiten contra el règim de Pol Pot, s'ha vist acompanyat, en nombroses ocasions, d'enfrontaments directes entre xinesos i vietnamites.

No és ara, la primera vegada que Pequín envaeix territoris del Nord de Vietnam amb l'excusa que forces del país veí havien travessat la frontera comuna. Ja en 1979 aquests combats produïren una guerra en la qual tots dos contendents es mediren les seves forces.

Malgrat que des d'aleshores ençà, els xocs han estat freqüents, el 1982 s'arribà a una certa calma, quan Vietnam anuncià que retiraria de Cambotja part del seu exèrcit, declaració propiciada, sens dubte, per l'acostament del govern de Moscou a Pequín, el qual, aprofitant el conservadurisme de l'Administració Reagan en el tema, intentà establir unes millors relacions amb el règim xinès.

El primer ministre tailandès, Prem Tinsulanonda, ha declarat, en més d'una ocasió que no li preocupen els enfrontaments entre xinesos i vietnamites, per fer-se amb Cambotja, però com a mesura de precaució, Bangkok ha col·locat part del seu exèrcit perfectament ensinistrat al llarg de la seva frontera, impedit

per la força qualsevol incursió vietnamita a territori tailandès.

Fora dels comunicats oficials, no contrastables donada la forta càrrega ideològica de les fons que els emeten, la causa final d'aquests nous combats bé es podria cercar en el viatge oficial que Ronald Reagan ha realitzat a Pequín, el qual evidencia que les tensions entre el principal govern asiàtic i l'URSS són lluny de solucionar-se.

La prova de força i influència que ambdós països mantenen a Indo-xina, té com a principal víctima Cambotja, escenari del terror, i els seus refugiats a Tailàndia, els quals, comptats per milers, sobreviuen en camps —gairebé de concentració— en condicions infrahumanes, sense que avui per avui, tinguin cap possibilitat de millorar el seu estat.

L'exèrcit de Hussein acusat d'utilitzar armament químic

LA GUERRA IRAN-IRAQ, UN CONFLICTE SENSE SOLUCIÓ

El conflicte del Golf Pèrsic que mantenen Iraq i Iran es transformà en guerra oberta a mitjans de setembre de 1980. La causa o millor l'excusa oficial que serví a les tropes iraquianes per travessar la frontera i ocupar una fracció del territori iranià, va ser la derogació, per part del Consell del Comandament de la Revolució d'Iraq dels acords d'Alger, signats per ambdós països l'any 1975. Durant els darrers mesos aquesta inacabable guerra ha estat una font constant d'una lamentable informació: l'exèrcit iraquí utilitza elements químics per tal de resoldre un conflicte que lentament s'escapa del seu control.

En un discurs pronunciat mesos abans de la transformació del conflicte en guerra oberta, el màxim dirigent iraquí, Saddam Hussein, expressà les intencions iraquianes per recuperar, amb els mitjans que foren necessaris, el control complet del canal de Chatt-el-Arab, zona situada a la confluència dels rius Eufrates i Tigris, i alhora regió de constants conflictes fronterers. Els acords d'Alger, signats pel difunt xa Rezza Pahlevi i per Saddam Hussein, havien posat punt i seguit al problema amb la delimitació d'una línia divisòria, tot just per la meitat del canal.

L'ofensiva inicial amb la qual l'exèrcit iraquí començà la seva intervenció (que evidentment pretenia derrotar Khomeini en una curta i contundent guerra-llameg), indicà que la invasió no només volia la recuperació dels territoris en litigi. La força que els iraquians varen imprimir a les seves accions indicava la por dels dirigents baasites davant una possible exportació de la Revolució Islàmica, van témer que els xiïtes iraquians secundessin la rebel·lió islàmica.

D'altra banda, trobem raons històriques que justifiquen l'existència d'aquest conflicte. La dissolució de l'Imperi turc a conseqüència de la I Guerra Mundial, va produir llavors la repartició dels territoris que circumden el Golf Pèrsic entre Gran Bretanya i França. D'aquestes antigues colònies i protectorats van sorgir les actuals nacions, amb uns arbitraris límits fronterers. Els conflictes entre Estats de la zona, d'aleshores ençà, tenen dues causes bàsiques: una, remarcar la independència nacional davant les potències occidentals que tenen a la zona importants companyies i interessos petrolers; un altre que consisteix a dirimir quin serà l'Estat que consolidi un paper predominant. En aquest repte lluiten des

de fa algunes dècades Iraq, Iran i l'Àrabia Saudita.

El debilitament dels dos contendents condueix —malgrat els esforços de l'Iran per minimitzar el seu paper— a un augment del pes polític de l'Àrabia Saudita, amb la consegüent influència que aquest país, molt pròxim als Estats Units, expandeix per tot el món àrab.

Els inevitables interessos aliens

La revolució Islàmica va obligar a una ràpida definició dels països limítrofs a l'Iran. Serví com a excusa per a la invasió soviètica de l'Afganistà, justificà davant els governants conservadors occidentals el cop d'Estat a Turquia i, per últim, provocà per part de l'Iraq la derogació dels acords d'Alger.

El caràcter radical i messiànic del règim iranià, així com l'avanç de la renaixença islàmica, gestat des de finals de la II Guerra Mundial, alarmà espectacularment les dues grans potències. L'establiment dels tres punts de contenció abans esmentats i la possibilitat d'una ruptura de l'equilibri internacional, portà els Estats Units i la Unió Soviètica a declarar-se neutrals el 24 de setembre de 1980, tretze dies després d'èsser declarada la guerra.

La neutralitat nord-americana, que podríem definir com de compàs d'espera amb la mirada vigilant cap a les enormes inversions de les companyies petroleres i, alhora en la constància del subministrament de petroli a occident. Tot això desvetllà la incapacitat d'acció dels EUA en aquesta zona des de l'enderrocament del xa i l'adveniment del règim Khomeinista. Davant les darreres amenaces iranianes de tancar l'estret d'Ormuz, els Estats Units decidiren traslladar a la zona uns trenta vaixells de guer-

ra, entre ells el porta-avions Midway. La Unió Soviètica denuncià el passat 8 de març l'actitud nord-americana, a la qual acusava de violar la Convenció de 1958 sobre el mar obert i també la de Xicago sobre aviació civil internacional. Els Estats Units no admeten que s'acostin vaixells a menys de cinc milles dels seus vaixells de guerra, prohibició que s'estén als avions que sobrevolin els vaixells a menys de 600 metres d'alçada.

Per l'Europa Occidental aquest conflicte suposa un reconeixement explícit de l'enorme dependència del petroli produït al Golf Pèrsic. Els crús d'aquesta zona representen el 63 per cent del que es consumeix a l'Europa Occidental i el 69 per cent del que es consumeix al Japó.

La Unió Soviètica, afavorida la seva posició a l'àrea, amb la davallada del xa i amb el rebuig àrab de l'Egipte de Sadat, optà —en un principi— per una prudent neutralitat davant la desconfiança de Teheran per la intervenció de l'exèrcit roig a l'Afganistà, i alhora la d'ambdós contendents pel suport prestat al règim etiop en la seva lluita contra Eritrea i Somàlia. La postura soviètica, malgrat tot això, es decantà últimament a favor d'Iraq mitjançant la reproducció de declaracions i comentaris de tercers, hostils al règim de Khomeini, a la premsa soviètica.

Neutralitat Oficial

L'estricta neutralitat oficial que han mantingut tots els règims àrabs, mostra la conflictivitat latent dins el món àrab i les profundes contradiccions que caracteritzen aquests països.

El 26 de setembre del 1980, als quinze dies d'iniciada la contesa, fracassà una missió de bona voluntat, encarregada per la Conferència Islàmica al general Zia Ul Hak, cap de l'Estat de Pakistan. Dos dies després, el Consell de Seguretat de l'ONU exigia als bel·ligerants que s'abstinguessin de noves utilitzacions de força. Iraq acceptà l'alt el foc d'immediat, però Teheran refusà qualsevol negociació, si abans no es produïa la retirada iraniana dels territoris ocupats.

L'acció iraquiana va ser ben aco-

lida pels governs conservadors del món àrab (Aràbia Saudita, Marroc, Jordània i Kuwait, principalment) que veien en tot això la possibilitat d'acabar amb la revolució islàmica de Khomeini. L'ajut d'aquests governs al règim de Saddam Hussein es va traduir en un ràpid suport diplomàtic.

Iraq pensà que podria derrotar les tropes de Khomeini en poc més d'un mes si tenia el suport àrab i la neutralitat de les superpotències, de l'OPEP (Organització dels Països Exportadors de Petroli), i del Tercer Món en general. Contràriament al que imaginava Bagdad, Iran reaccionà amb tota la força del fanatisme religiós, i amb el suport encobert de Líbia i Síria. Això porà el govern iraquí a promoure reunions entre els països àrabs per tal d'aconseguir d'aquests el suport necessari per continuar la seva guerra amb Iran. Diplomàticament, es tracta de l'adaptació d'una política àrab conjunta que contribueixi a dissuadir els països industrialitzats de tenir contactes econòmics amb el règim iranià de l'Iman Khomeini.

L'última d'aquestes reunions va tenir lloc el 14 de març a la capital iraquiana, congregà 19 dels 22 ministres d'Afers Estrangers dels Estats membres de la Lliga Àrab, més un representant de l'OAP (Organització per a l'Alliberament de Palestina).

Les propostes que Iraq portà a aquesta reunió van ser molt clares. El ministre d'Exteriors iraquí tractà de convèncer els representants de la resta dels països àrabs per tal que aquests donessin facilitats als països industrialitzats occidentals i al Japó, en matèries relacionades amb el subministrament de petroli, a canvi del trencament dels seus importants lligams comercials amb l'Iran.

Malgrat això el nivell de negoci que desenvolupen l'Alemanya Federal, Japó, Gran Bretanya i Itàlia, principals socis econòmics del règim iranià, puja a milers de milions de dòlars. Només la RFA exportà a Iran durant l'any passat l'equivalent de 3.000 milions de dòlars (uns 450.000 milions de pessetes). Japó rep uns 400.000 barrils diaris de petroli procedent d'Iran.

El conflicte ha tret a Iraq les possibilitats d'erigir-se com a potència regional rectora i gendarme del Golf. Els danys econòmics que la guerra ha produït són enormes i estan enfonsant el país en un debilitament progressiu, fins el punt de recórrer a l'ajut de la resta de països àrabs, i a més d'una potència occidental, considerada històricament com enemiga del règim de Bagdad.

Guerra Química

La guerra irano-iraquià torna a ser notícia de primera plana en confirmar-se, el passat 8 de març, pel Comitè Internacional de la Creu Roja (CICR) que Iraq està utilitzant productes prohibits pel dret de guerra en la seva contesa amb Iran. Les protestes de Teheran no van ser admeses fins que el règim Khomeinista envià a diversos hospitals europeus ferits per l'efecte de l'armament químic.

Aquest armament és utilitzat en els combats que es registren a l'est de Basora. Iraq nega repetidament que hagi recorregut aquest tipus d'armament, però els metges que atenen els ferits són taxatius. Els resultats dels anàlisis de sang, pòssits i orina mostren, sense cap mena de dubte, els efectes del gas mostassa i de la «pluja groga».

Les armes químiques estan prohibides per la Convenció de Ginebra (1925). Aquest tractat va ser ratificat

per 50 països inclosos els dos bel·ligerents al Golf Pèrsic. El gas que segons els metges austriacs, ha estat utilitzat per les tropes iraquianes, és el conegut «gas mostassa». Per la seva perillositat i repercussions va ser un dels que originaren la firma del Tractat de Ginebra. Utilitzat massivament durant la I Guerra Mundial i, juntament amb d'altres productes químics, causaren més d'un milió de baixes.

D'altra banda, diverses fonts han acusat el govern iraquí d'utilitzar psicològicament la possessió d'aquest tipus d'armament. Ràdio Bagdad anuncià el mes passat, en una emissió captada des d'Iraq, que probablement es produiria el bombardeig de diverses ciutats amb «elements» que causarien transtorns, expectació, molèsties auditives i intestinals.

Segons fonts del Departament d'Estat del Pentàgon i dels serveis d'intel·ligència nord-americans, Iraq comprà una sèrie de materials a l'empresa de la RFA «Pilot Plant», amb la finalitat de construir una fàbrica pilot d'insecticides. A més d'aquesta instal·lació pilot, Iraq posseeix un total de cinc instal·lacions dedicades a la fabricació, magatzematge de productes químics, construïdes en autèntiques fortaleses subterrànies. Segons l'informe elaborat per les Nacions Unides, els gasos tòxics utilitzats contra Iran van ser elaborats a partir del gas «tabun», el primer gas tòxic creat per científics alemanys al 1936.

Manuel González Losada

NOU FRACÀS A BRUSSEL·LES

Després de diversos contactes bilaterals entre els governs de Bonn, París i Londres, es reuniren el propassat 19 de març a Brussel·les els caps d'Estat i de govern de la CEE, tot tractant, una vegada més, de trobar una sortida a la crisi interna de la Comunitat, crisi que, d'altra banda, es manté sense cap aparença de solució.

La reunió mantinguda a Brussel·les —la primera sota el comandament del cap d'Estat francès, François Mitterrand, s'organitzà entorn de la proposta presentada per París. Els punts tractats foren els següents:

— Elaboració d'una sèrie de mesures per aconseguir un major rigor presupostari a la Comunitat. Aquestes mesures tenen com a finalitat prioritària evitar que les despeses de la CEE no augmentin més ràpidament que els ingressos disponibles.

— La participació britànica. Aquest tema, el més controvertit, llençà de nou sobre la taula, la contradicció existent entre els «nou» i Gran Bretanya. La contribució neta d'aquest país és de l'ordre dels 260.000 milions de pessetes i Londres vol reduir-la en tres quartes parts, a la qual cosa no estan disposats la resta de països.

— L'augment de recursos financers de la CEE.

— La reforma dels fons d'ajuda estructural, que interessa, més que a ningú, als països del Sud.

— L'ampliació de la CEE. Es ratifica el 30 de setembre com a data per a la fi de les negociacions per a l'entrada d'Espanya i Portugal.

— Tractament de les noves polítiques industrials de la CEE.

De tots aquests punts, el tema de la participació britànica —problema que ve bloquejant el desenvolupament de la CEE des del 1979— fou el que condicionà el fracàs d'aquesta reunió.

L'augment dels recursos financers de la CEE, el qual permet, tant l'adhesió d'Espanya i Portugal, com el relançament de les noves polítiques industrials comunitàries, i la posta en marxa de la reforma necessària de la política agrícola en comú, quedà en suspens davant la negativa britànica de cedir a les seves pretensions de reduir llur participació.

Malgrat això, la necessitat d'augmentar els recursos financers de la Comunitat obligà a l'adopció d'unes mínimes mesures. Els recursos financers de la CEE es nutreixen dels aranzels i gravàmens, i en un 60% d'un punt de la base disponible de l'impost sobre el valor afegit (IVA) dels deu. Els caps d'Estat i de govern decidiren, en principi, augmentar en 1,4 punts de l'IVA aquesta partida, a partir de l'1 de gener de 1986, i a 1,66 punts el 1988, eventualment i per decisió unànim.

També, i amb la finalitat de protegir les regions europees de l'impacte de l'entrada d'Espanya a la CEE, es decidí llançar una sèrie de programes integrats mediterranis.

Noves Reunions

Davant les dificultats que comporta l'actitud britànica, es reuniren de nou els ministres d'Afers Exteriors de la CEE a Luxemburg els dies 9 i 10 del propassat mes d'abril. 250 milions d'ECU (unitat de compte europeu equivalent a 129,24 ptes.), uns 32.000 milions de pessetes, separen Londres dels altres nou països. Aquesta xifra és la diferència entre les rebaixes de 1.250 milions d'ECU que demana Londres a la seva contribució al pressupost comunitari i els 1000 milions d'ECU que ofereixen els altres socis de la CEE.

La falta d'acord en aquesta nova reunió fa sospitar de les intencions de la primera ministressa britànica, Margareth Thatcher, que poden passar per esperar que la crisi interna de la CEE sigui real i contundent i exigir, aleshores, aquesta diferència, sense la qual Londres no acceptaria augmentar els fons de què disposa la Comunitat. Aquestes sospites, que cobreixen la majoria de reunions en les quals es debat el tema de la contribució britànica, ha portat François Mitterrand a adoptar la decisió de convocar una conferència, abans de la propera cimera del juny, a la qual seran convidats els «deu» que componen la CEE, per relançar Europa, encara que siguin «nou», sense participació posterior britànica.

El fracàs de la reunió de Luxemburg, el qual no va fer altra cosa que ratificar la postura britànica adopta-

da dies abans a Brussel·les va fer perdre les il·lusions nascudes a la reunió mantinguda també a la ciutat belga pels ministres d'agricultura el dia 1 d'abril.

En aquesta reunió s'arribà a l'acord definitiu sobre els nou preus agrícoles. La primera reforma limitativa de la política agrària comuna (PAC) s'ha fet realitat, especialment en el sector lacteri on es prenen dràstiques mesures per reduir els excedents mitjançant un sistema de quotes de producció. Els països que la sobrepassin seran penalitzats. Quant al nivell de preus, en promig baixen, en termes reals en total la CEE, baixa que sofriran els vuit milions d'agricultors comunitaris.

Aquestes mesures, que en principi no agraden les intencions britàniques no foren suficients per crear un ambient propici a la reunió mantinguda pels titulars d'Exteriors a Luxemburg. Tot allò porta a que la CEE, si no se soluciona la qüestió britànica, es quedi sense fons en una data no llunyana, el mes de setembre d'enguany. A més de l'augment ja esmentat de l'IVA només resten en el pressupost per a 1984, 43 milions d'ECU (5.600 milions de pessetes), xifra insuficient per a cobrir el forat previst de 2.000 a 2.500 milions d'ECU.

Manolo González

DEU ANYS DE PROBLEMÀTICA BRITÀNICA

Abril 1974: El Partit Laborista succeeix als conservadors al govern britànic i reclama la renegociació dels termes del tractat d'adhesió del Regne Unit.

Març 1975: Primer gran debat sobre la contribució britànica. El Consell Europeu, reunit a Dublín, troba finalment una solució provisional al problema de les condicions d'adhesió del Regne Unit.

Juny 1975: El poble britànic es pronuncia en un referèndum per la permanència del país al si de la Comunitat.

Maig 1980: El dia 29 de maig se signa un acord, tot reorganitzant el mercat de la carn de boví, la qual cosa posa fi a la «guerra del be» davant França i el Regne Unit, una de les nombroses «guerretes» que han enfrontat els agricultors dels diversos països membres.

Maig 1982: Prova de força entre Gran Bretanya i els seus socis comunitaris a propòsit del vet britànic al fixament dels preus agrícoles.

Desembre 1983: Fracàs de la cimera d'Atenes sobre el tema de la contribució britànica, això implica desacord al tema del finançament agrària i de l'entrada d'Espanya i Portugal.

Abril 1984: Nou fracàs al tema de la contribució britànica a la cimera celebrada a Brussel·les.

Fernando Morán: MITTERRAND HA FET GRANS ESFORÇOS PER A SALVAR LA CEE

Fernando Morán visità CIDOB el propassat 23 de març per tal d'inaugurar una tribuna internacional que pretén acostar a la nostra ciutat els personatges més importants de la política internacional. El ministre d'Afers Estrangers dissertà sobre «Europa i el món bipolar». A continuació oferim un recull de les respostes sobre diferents aspectes de la política exterior espanyola i també de la internacional, que Morán va fer als mitjans de comunicació durant la seva estada a CIDOB.

Pregunta.— Com valora el ministre d'Afers Estrangers les accions del seu govern respecte les iniciatives del que es coneix com a «grup de Contadora»?

Resposta.— Bé, jo diria que fem de «motor auxiliar» de Contadora. En determinats moments, les accions del president del Govern o les meves pròpies han col·laborat a treure de l'«impasse» o del marasme determinades iniciatives envers Centramèrica. A més a més de subscriure tota mena de documents de suport als països de Contadora. Jo mateix vaig signar a Caracas un document durant la celebració del centenari de Simón Bolívar, al qual després van adherir-s'hi determinats països andins i Argentina. El president del Govern signà també un document de suport a Contadora, l'únic europeu que ho ha fet, també a Caracas amb motiu de la presa de possessió del president Luisinchi.

Jo crec que quan s'escrigui la història, es veurà que l'acció espanyola —sota aquest govern— ha estat un dels factors més decisius en la continuació i desenvolupament de les iniciatives del «grup de Contadora».

P.— Com definiria les actuals relacions d'Espanya envers la Junta Sandinista?

R.— El govern espanyol ha fet una acció constant per tal que la revolució sandinista recordés els seus orígens pluralistes. En fer-ho així el règim sandinista tindria una cobertura ideològica i una presentació internacional que no tindria si hagués anat per la línia de monolitisme polític. En aquest sentit, val a dir que el suport espanyol està destinat a que es respecti la integritat de Nicaragua i, d'altra banda, envers que el règim polític de Managua s'orienti cap a un sistema d'eleccions lliures amb participació de tots els partits democràtics i un joc polític pluralista.

P.— Quin és el paper que al seu pa-

rer correspon a Europa dins aquesta divisió del món en dos pols?

R.— Europa haurà de fer un esforç per tal que l'actual situació de bipolaritat, que no correspon a la realitat, sigui corregit per un altre nucli de poder, que jugui, no en el sentit de convertir-se també en focus de poder, en una nova superpotència, sinó en un àmbit obert a la resta del món.

P.— Podria definir l'actitud de l'Executiu socialista respecte l'establiment de relacions amb Israel?

R.— La posició d'Espanya és molt clara. Creiem en el principi de la universalitat de les relacions internacionals. Reconeixem Israel però ens reservem l'establiment de les relacions diplomàtiques per a quan concordin amb els interessos espanyols, maximitzant aquests interessos, i posant-hi tota cura perquè l'establiment contribueixi a solventar la situació a l'Orient Pròxim.

P.— No hi ha contradicció entre això i les relacions amb l'OAP?

R.— No, l'Organització per a l'Alliberament de Palestina, té una oficina d'informació a Madrid. Nosaltres considerem però que no hi haurà solució per al Pròxim Orient, per Palestina, sense el reconeixement dels drets nacionals del poble palestí.

Mercat Comú

P.— Respecte al dossier d'adhesió d'Espanya a la CEE, la solució dels problemes interns de la Comunitat resta pendent d'una cimera a una altra, i així han anat passant Stuttgart, Atenes, ara Brussel·les, però l'Estat d'ànim comunitari no és precisament d'entesa. Com valora vostè aquestes cimeres i la seva repercussió sobre la integració d'Espanya?

R.— Miri, el fracàs de Grècia va ser total. El fracàs de Brussel·les ha estat tràgic, perquè ha estat com el naufragi d'un vaixell prop del port o quan ja es pot veure el port. Però, malgrat tot, crec que s'ha avançat molt a Brussel·les, fins i tot per al

nostre procés de negociació. Brussel·les no constituirà un obstacle. Encara que, naturalment, l'acabament total de la nostra negociació, encara que continuï o avanci, resta pendent de la solució dels problemes interns de la CEE.

P.— De tota manera, últimament la Comunitat prepara, per exemple, el document de pesca, que estableix que Espanya haurà de deixar de banda el dret històric de pescar en aigües comunitàries. Quina opinió té d'aquest document?

R.— Em sembla un document molt dur, que és una base negociadora maximalista per part de la Comunitat i que establirà un dels capítols més difícils de la negociació d'Espanya.

P.— Al llarg d'aquestes cimeres, considera que l'actitud del president francès, François Mitterrand, ha estat especialment decebedora per als interessos espanyols?

R.— No. Jo crec que el govern Mitterrand, pel que fa als Consells Europeus, ha fet un esforç molt gran mitjançant la tàctica de les reunions bilaterals, les anomenades «reunions de confessionalari», que realment, ha estat reconeguda fins i tot per Margaret Thatcher. Així, per exemple, les tasques preparatòries de la cimera d'Atenes van ser completíssimes, encara que, malauradament, ha estat impossible l'acord fins ara. Jo tinc l'esperança que els pròxims mesos s'assolirà l'acord.

P.— També pel que fa a Espanya?

R.— Respecte a Espanya hi ha unanimitat, no sols una expressió de voluntat de Mitterrand sinó de tots, per tal que les negociacions quedin enllestides com a màxim el 30 de setembre d'aquest any i que es produeixi l'adhesió, després del període de participació, el gener del 1986.

P.— Quines són les reformes institucionals que caldrien a la CEE?

R.— Cal fer la reforma comunitària augmentant la dosi de supranacionalitat. En aquest mateix moment, la paralisi relativa de la CEE pot romandre si algun país, penso concretament en el Regne Unit, fa ús indiscriminat o abusiu del vot unànim, per tant, cal canviar el sentit del vot per unanimitat cap un vot per majories qualificades calculades de forma que

ENTREVISTA

puguin impedir la imposició d'interessos d'algunes petites potències. També és necessari augmentar la capacitat de control del Parlament Europeu, limitada actualment al control de les institucions.

OTAN i PSOE

P.— Darrerament vostè ha parlat de sistemes de defensa autònoms respecte dels EUA, com a opció a llarg termini a l'OTAN. Al seu entendre hi ha alternatives perquè Espanya contribueixi a la defensa occidental sense estar dins l'aparell militar de l'Organització Atlàntica?

R.— Sens dubte que hi ha alternatives, i jo no diria la decisió, però si tota l'anàlisi i el plantejament del govern i dels grups d'estudis del ministeri d'Afers Estrangers estan destinats a veure quines alternatives hi ha. Si no hi hagués alternatives, la capacitat d'elecció espanyola restaria retallada. Jo crec que hi ha alternatives reals que estan estudiant-se, analitzant-se i concretant-se. I, per descomptat, tindran la seva influència, seran la base —podríem dir— de la pregunta que es presenti en referèndum.

P.— L'actual situació d'adhesió interrompuda a l'OTAN, malgrat tenir una temporada limitada, no és una solució còmoda per el gabinet González?

R.— No, jo crec que ha multiplicat la capacitat negociadora d'Espanya. Al meu entendre, són els xecs en blanc, sense condicions, sense ajustaments i sense negociació els que disminueixen la capacitat negociadora del nostre país. La posició actual fa pensar als occidentals la importància que té Espanya i, per tant, millora la nostra posició. Pot haver-hi alguna incomoditat concreta, per exemple, per al ministre d'Afers Estrangers, i no tant a l'exterior com a l'interior, ja que és ben palès que hi ha un intent de pressionar, de reduir, àdhuc jo diria, d'anihilament d'imatge, això existeix.

P.— El ciutadà Fernando Morán és partidari d'integrar-se a l'estructura militar del bloc occidental?

R.— No, jo no sóc partidari de la integració a l'estructura militar. Malgrat que no tinc cap perjudici de tipus ideològic, sinó perquè hi penso molt, com és lògic, ja que és una de les qüestions que m'ocupen. Crec que no correspon als interessos defensius ni polítics ni militars espanyols.

P.— El ministre Narcís Serra i el president del govern han manifestat en diferents llocs que és més difícil entrar a l'Organització Atlàntica que sortir-ne. Quina és la tasca que es

planteja l'executiu respecte a l'electorat i l'OTAN?

R.— La tasca del govern i del partit socialista, naturalment, és intentar la maduració de l'opinió pública. Una decisió d'aquest tipus és tan transcendent que exigeix una opinió pública que hagi reflexionat, que sigui sensata i, sobretot, que disposi de tots els elements. En aquest sentit, la tasca tant del ministre de Defensa com del president del govern com la meua és afavorir la maduració dels ciutadans.

P.— ¿Creu que el pròxim congrés del PSOE definirà la línia d'actuació de la política exterior respecte a l'OTAN en el sentit de fer més realistes els plantejaments de l'oferta electoral?

R.— Es tracta d'un organisme sobirà que defineix la línia del partit. La posició de la plataforma electoral és clara, desitja per a Espanya una autonomia que sigui harmonitzable, compatible amb la defensa occidental. Hi ha moltes fórmules i el congrés orientarà.

Naturalment, no crec que el congrés entri en grans detalls, encara que això és possible. No ho sé. Però el que sí que és clar és que definirà la posició del partit socialista.

P.— La negativa del Pentàgon a l'Aviocar espanyol és una bufetada a les noves relacions d'intercanvi amb els EUA. Sobretot, tenint en compte l'important paper d'Espanya dins el ranking dels compradors d'armament per a la indústria americana. Hi haurà un canvi d'actitud quant a compres d'armament?

R.— No crec que es pugui exagerar el d'altra banda important fet polític de l'Aviocar. Un sol fet no pot ser desencadenant d'un canvi radical quant

a l'abastiment d'armes. L'exèrcit espanyol tenia —en temps del franquisme— un armament obsolet i tant els governs d'UCD com el del PSOE han fet programes de modernització de l'armament. El nostre principal proveïdor —malgrat no ser l'únic— són els EUA. Cal, doncs, diversificar les fonts.

P.— Ja que parlem dels EUA, l'acord bilateral, incloent-hi el protocol que els socialistes van afegir a la negociació iniciada pel govern Calvo Sotelo, tot en conjunt dóna per vostè prou garanties de defensa?

R.— En el tractat no hi ha garanties de defensa. No hi ha una específica garantia de defensa; tampoc en el tractat de l'Atlàntic Nord no hi ha la garantia de defensa. Hi ha, evidentment, una connexió de sentit que, donada la relació bilateral amb els Estats Units, fa preveure que en una situació perillosa per a Espanya, hi hauria aquesta garantia.

P.— Poc després del 28 d'octubre Washington, o millor dit els mitjans informatius nord-americans, revelaren que l'administració Reagan considerava el govern del PSOE com «els joves nacionalistes de Madrid». Ara, amb més d'un any de gestió a l'esquerra, ¿quina creu que és l'opinió que Washington té del govern d'Espanya?

R.— Jo no sé què és el que pensa Washington. Moltes vegades la informació de les potències està deformada, no per una voluntat negativa sinó que són els mecanismes de subministrament, recepció o anàlisi. De tota manera, crec que Washington s'equivocaria si pensés que no som nacionalistes.

Xavier Horcajo

Lliga Internacional pels Drets i l'Alliberament dels Pobles

DECLARACIÓ SOBRE EL NO-ALINEAMENT DELS POBLES

Aquesta declaració és una iniciativa de la Lliga Internacional pels Drets i l'Alliberament dels pobles.

El seu objectiu és constituir una plataforma política que pugui donar suport al moviment d'opinió i d'intervenció en favor de la posada en pràctica del dret dels pobles al no alineament, per la pau i el desenvolupament solidari.

La gravetat de la situació mundial és per a nosaltres un motiu de preocupació creixent. L'amplitud de l'amenaça d'una guerra nuclear total no ens ha de fer oblidar la multiplicació dels conflictes regionals, ni l'agreujament constant de les condicions de vida dels pobles d'Àfrica, d'Àsia i d'Amèrica Llatina i, tanmateix, de les gents treballadores dels països industrialitzats.

És en plena crisi econòmica global que hem assistit a un perillós enduriment de la tensió entre els dos blocs polític-militars. Sobre el continent europeu aquesta confrontació, cada vegada més aguda, s'ha manifestat dramàticament per la instal·lació pels dos bans, de míssils nuclears d'abast mitjà. En d'altres regions, a l'Orient Pròxim, a Amèrica Central, a l'Àfrica austral, etc., les tensions explosives amb nombroses interferències exteriors, es desenvolupen en detriment dels drets més elementals dels pobles. En sentit general, la reacció a la crisi mundial es tradueix en un gegantesc traspàs de recursos, tot agreujant els desequilibris i les injustícies: traspàs de les classes treballadores a les classes dirigents i traspàs dels països perifèrics als centres dominants, sovint mitjançant el poder financer i el mecanisme del deute exterior.

Els pobles no es queden passius davant aquest estat de coses. A despit de dures condicions i d'algunes derrotes, importants lluites populars s'han endegat. A Europa, grans moviments de masses s'han manifestat en favor de la pau, rebutjant que aquest continent si-

gui transformat en teatre d'operacions de la confrontació entre els dos grans. Els països del Tercer Món, on les lluites d'alliberament nacional encara continuen, els combats populars es desenvolupen contra els règims d'opressió i contra les polítiques d'explotació, interna o internacional, a les més àmplies capes de la població.

Estem convençuts que aquests processos són inseparables i que deuen, a la pràctica col·lectiva, reforçar la consciència de llur independència. La tensió Est-Oest constitueix un fort obstacle en el diàleg Nord-Sud. La causa de la pau a Europa és indissociable de la causa de l'alliberament polític i econòmic dels pobles d'Àfrica i d'Amèrica Llatina. És un sol i únic moviment el que pot conduir a la desaparició de la confrontació entre els blocs i l'avenir d'una justícia més gran dins les relacions internacionals.

És per això, que nosaltres ens aferrem en la lluita pel no-alineament, car només una política de no-alineament coincideix amb aquesta doble reivindicació d'autonomia de cara als blocs polític-militars i la renovació de les relacions polític-econòmiques a l'escala mundial.

El no-alineament no pot limitar-se a noves opcions per a la política dels Estats. És un dret dels pobles, més que mai, una alternativa, una necessitat històrica la qual deu mobilitzar-nos envers una intervenció activa.

Més particularment, els pobles europeus tenen la possibilitat i el deure de prendre aquesta doble reivindicació, in-

tentant conduir els seus països a adoptar una política exterior que tingui dos objectius:

D'una banda, la lluita contra el repartiment del món en zones d'influència, condició de l'autonomia dels pobles de cara al conflicte Est-Oest i per a la pau entre les nacions; i, d'altra banda, la lluita per la igualtat i la reciprocitat en les relacions econòmiques amb el Tercer Món, per una solidaritat activa fonamentada sobre la independència dels processos respectius de desenvolupament.

Tot aferrant-se en aquesta via de desenvolupament solidari en les relacions amb el Tercer Món, Europa serà en el millor posicionament per a definir llur autonomia davant les grans potències i per contribuir a la calma, dins la via de l'eliminació de l'amenaça nuclear.

Per la seva banda, els pobles d'Àfrica, d'Àsia i d'Amèrica Llatina, els Estats dels quals són majoritàriament membres del Moviment dels No-Alineats, tenen la responsabilitat d'augmentar el seu grau d'independència política, econòmica i militar de cara als blocs, essent objecte de confrontacions sagnants dins el seu territori i lluitant contra l'espoliació de llurs recursos pels països industrialitzats.

La lluita dels pobles pel no-alineament és avui la via obligatòria per a una pau duradera i per a un desenvolupament solidari.

SI US INTERESSA

DOSSIERS D'ESTUDI

RECOMENDACIONES FINALES DE LAS CONSULTAS DE HELSINKI	200.-
ÀFRICA I: DE LA CONQUESTA COLONIAL FINS AVUI	400.-
CONSCIÈNCIA DE CLASSE I FE RELIGIOSA EN EL MÓN OPRIMIT	500.-
CULTURA I TRADICIÓ DEL POBLE BUBI	200.-
EDUCACIÓ I CANVI SOCIAL A AMÈRICA LLATINA	500.-
ÀFRICA II: ELS GRANS IMPERIS MEDIEVALS	500.-
L'ISLAM VIST DES D'OCCIDENT	500.-
L'HOMME EN EL PENSAMENT HINDÚ	250.-
ÀFRICA III: EL SUDAN OCCIDENTAL	600.-
ÀFRICA IV: L'ANTIGUITAT A LA VALL DEL NIL	500.-
LA POLÍTICA EXTERIOR DELS EUA: 1945-82	400.-
LA POLÍTICA EXTERIOR SOVIÈTICA	500.-
ELS MESSIANISMES AVUI	200.-
CRISTIANISME MÉS ALLÀ DE LAS IGLESIES	225.-
LA POLÍTICA EXTERIOR DELS EUA: 1945-83	350.-
AMÈRICA LLATINA EN LA ECONOMIA MUNDIAL	1800.-
LECTURES SOBRE TEORIA DE LA POLÍTICA INTERNACIONAL	1000.-

DOSSIERS DE DEBAT

1. AFGANISTAN	350.-
2. POLÒNIA: ESTIU'80	350.-
3. LA MEDITERRÀNIA: LA CSCE I ESPANYA	350.-
4. LA POLÍTICA EXTERIOR DE REAGAN	350.-
5. LA NOVA POLÍTICA ECONÒMICA XINESA	350.-
6. L'OTAN	350.-
7. EL PACTE DE VARSÒVIA	350.-
8. EL MOVIMENT PACIFISTA A EUROPA	350.-
9. GUATEMALA	350.-
10. ORIENT MITJÀ	525.-
11. ARGENTINA	350.-
12. AFGANISTAN/2	275.-
13. PAKISTAN	300.-
14. ZAIRE	300.-
15. COSTA RICA	250.-
16. TÚNEZ	500.-

JORNADES SOBRE PAU I DESARMAMENT: EL PERILL DE GUERRA NUCLEAR I LES ALTERNATIVES PACIFISTES

del 21 al 27 de maig
Barcelona, Palau de Congressos (Montjuïc)

Organitzen:

Centre de Treball i Documentació
Associació per les Nacions Unides
CIDOB (Departament de Pau i Conflictes)
Fundació per la Pau
Justícia i Pau
Pax Christi

Les Jornades se celebraran diàriament de dilluns a divendres, en sessió matinal i vespertina dissabte, i en sessió matinal diumenge. L'entrada serà lliure i hom comptarà amb traducció simultània per a les sessions amb ponents estrangers. Totes les sessions tindran lloc al Palau de Congressos al recinte ferial de Montjuïc.

PROGRAMA

1. La nova espiral de la cursa d'armaments i el perill de guerra nuclear.

Ponent: **Victor Millán**, membre del SIPRI, de parla castellana.

Sessió bàsicament informativa sobre: característiques tècniques de les armes nuclears de contraforça; balanç de forces a Europa; estratègies militars d'utilització de les noves armes. ¿Seria possible una guerra nuclear que acabés amb vencedors i vençuts?

21 de maig, 19.15 h.

Taula de debat:

Toni Domènech, Gabriel Jackson, Rolf Tarrach

2. Els camins del desarmament: multilateral, unilateral.

Ponent: **Johan Galtung**, ex-professor de la Universitat de Columbia, fundador i ex-director de l'Institut Internacional d'Investigacions sobre la Pau d'Oslo, coordinador de la Universitat de les Nacions Unides (Ginebra).

Anàlisi dels resultats de les converses i pactes de desarmament, de les resolucions de les Nacions Unides al respecte, de les diverses propostes de creació de zones de seguretat i de zones desnuclearitzades, així com de la possibilitat d'iniciatives unilaterals que exigeixin reciprocitat.

22 de maig, 19.15 hores

Taula de debat:

Victoria Abellán, Carlos Alonso Zaldivar...

3. Superant la divisió en blocs: per una Europa desnuclearitzada (END)

Ponent: **E.P. Thompson**, historiador, membre del C.N.D., fundador i animador de l'E.N.D., Autor d'altres assaigs coneguts, de **Protesta y sobrevive** i de **Opción cero**.

Exposició dels pressupòsits teòrics de la política de blocs i de la línia de treball de l'**European Nuclear Disarmament**, dins el context de «la guerra freda».

23 de maig, 19.15 h.

Taula de debat:

Rafael Grasar, Luis Lemkow, Pere Vilanova

4. Propostes de defensa alternatives.

Ponent: **Frank Barnaby**, director del SIPRI entre 1971 i 1981, membre del AMBIO Advisory Group, director dels «Pea-

ce Studies» de la Universitat Lliure d'Amsterdam.

Una de les principals justificacions de l'existència d'armes de destrucció massiva rau en l'afirmació que aquestes asseguren la defensa d'una població i d'un territori; aquestes armes, però, tindrien com efecte immediat l'extermini d'una altra població en un altre territori. Seria possible garantir la seguretat d'aquesta població i el seu territori amb sistemes de defensa militar i/o civil alternatius?

24 de maig, 19.15 h.

Taula de debat:

Miguel Candel, Vicenç Fisas

5. Rearmament i economia. Afavoreix la indústria bèl·lica el desenvolupament econòmic?

Ponent: (probablement) **Robin Luckham**, de la Universitat de Sussex.

Anàlisi de les tesis que afirmen que la indústria armamentista afavoreix el creixement econòmic, la creació de llocs de treball i la renovació tecnològica. Revisió de les conseqüències de les despeses militars sobre les economies dels països desenvolupats i del tercer món. Propostes i experiències de reconversió de la indústria militar i el sector civil.

25 de maig, 19.15 h.

Taula de debat:

Mariano Aguirre, Arcadi Oliveres

6. A la recerca d'eficàcia: pacifisme, desobediència civil, acció no violenta.

Ponents: **Louis Lemkov** (presentació general dels moviments), **J.M. Müller** (relació entre no violència i pacifisme), una representant del moviment de dones de **Greenham Common**, un representant dels **Verds** alemanys (Die Grünen).

Exposició de les múltiples experiències (acampades, passejades, manifestacions, dejunis, objecció fiscal), de la seva gestació i organització, història del pacifisme, etcètera. S'emmarcarà en una exposició teòrica que explicitarà els vincles amb l'estratègia d'acció no violenta i desobediència civil.

26 de maig, 11 h.

7. El paper geoestratègic de la Península Ibèrica dins els esquemes de l'OTAN.

Ponents: **Esther Barbé**, **Miguel Candel**, **Francisco da Costa Gomes**, **Vicenç Fisas**.

Sessió informativa i valorativa sobre l'actual grau d'implicació d'Espanya i Portugal en la dinàmica de blocs, atesa llur pertinença a l'OTAN, Anàlisi de la incidència de les bases nord-americanes a ambdós països.

26 de maig, 17 h.

8. Perspectives del moviment pacifista a l'Estat espanyol. (clausura)

Ponents: **Mariano Aguirre**, **Rafael Grasa**, **Juan Gutiérrez**, **Marisa Rodríguez**, **Carlos Otamendi**, **Victor Viñuales**.

Moderador: **Victor Rios**.

Sessió de debat obert amb ponències presentades per persones vinculades a moviments d'arreu de l'Estat que hagin fet propostes interessants sobre què cal fer del moviment.

27 de maig, 11 h.